

Eko-kırımdan Soy-kırıma: İsrail Devleti'nin Suç Dosyası



İçerik

- AMAÇ
- GERİ PLAN
- YAKIN PLAN
- TOPRAK, SU ve YAŞAM
 - Temiz Suya Erişim Hakkı
 - Gıda Hakkı
 - Açlık, Yetersiz Beslenme ve Hastalıklar
- İKLİM ADALETİ
 - İklim Çöküşü Çağında Yerleşimci Sömürgecilik
 - İsrail'in, Politikalarını Meşrulaştırma Çabaları
 - i) Güneş enerjisine yeşil badana (*greenwashing*)
 - ii) İsrail'in "çevreci atık işleme sistemi" tüm zehirli atıkları Filistin'e boşaltıyor
- SONUÇ

AMAÇ

İsrail'in 7 Ekim 2023'te başlattığı ve örneği tarihte görülmemiş boyutlara ulaşan bir katliam ve yıkımla karşı karşıyayız.

Bir halkın, bir coğrafyanın, bir tarihin, kültürün, gezegenin nadide bir parçasındaki tüm canlılığın sistematik bir biçimde ve vicdan almaz bir kararlılıkla yok edilmesini izliyoruz.

Bizleri **Vicdan Mahkemesi'**nde buluşturan bu merhametsiz süreç; İsrail'in, kökleri kuruluşuna uzanan yerleşimci yapısının, sömürgecilikle katlanmış devlet politikasının doğrudan neticesidir.

Dolayısıyla Filistin'in, Filistin toprağının, suyunun ve nehirden denize canlı varlığının bile isteye yok edildiğini kanıtlama gayesiyle oluşturduğumuz bu raporda, 7 Ekim 2023 tarihinden bu yana yaşananlara odaklanmakla yetinmeyeceğiz.

İsrail'in yerleşimci sömürgeci politikalarının;

- **Filistin topraklarında tek bir Filistinli kalmamasına yönelik,**
- **tek bir Filistinlinin dahi dönecek Filistin bulamamasına yönelik,**
- **nehirden denize biricik bir coğrafyada Filistin'e dair tarihsel, sosyal, kültürel ve hatta ekolojik varlığın izinin bir daha bulunamamasına yönelik** insafsız bir imha planına hizmet ettiğini kanıtlayacağız.

Değerli **Vicdan Mahkemesi Heyeti**;

İsrail'i "görmekli" savaş makineleri ile işlemekte olduğu **soy-kırım** suçuyla yargılamanın yanı sıra; Filistinliler ve Filistin toprakları üzerinde, su ve toprak, gıda ve enerji gibi yaşamsal kaynakları sistematik olarak bir baskı ve zulüm aracı olarak kullandığını da görmek, bu kaynakları aleni bir ırkçılıkla yok edişine tanıklık etmek ve işlediği suçlara **eko-kırım** suçunu da eklemek zorundayız.

Biz, İsrail devletini, adına yaşam dediğimiz en büyük kutsala karşı işlediği suçlarla itham edecek ve adını utançla, tiksintiyle anacak kuşakların ilkiyiz.

İsrail'in insanlığa ve insanlığın yurdu gezegenimize karşı işlediği soy-kırım ve eko-kırım suçlarını kanıtlamak üzere huzurunuzdayız.

GERİ PLAN

Filistin, Suriye ile Mısır ve Akdeniz ile Şeria nehri arasında kalan topraklardır.

Filistin toprakları coğrafi bakımdan üçe ayrılır:

- i. Akdeniz kıyı şeridi;
- ii. kuzeyden güneye doğru uzanan dağ silsilesinin bulunduğu bölgedeki yayla bölümü;
- iii. en doğuda ise Şeria vadisi.

Ortakdaki dağlık kesim veya yüksek yaylalardan oluşan bölge de dörde ayrılır:

- i. Safed ve Nazareth (Nâsıra) şehirleri ile Tabor dağının bulunduğu Galilee (Celîle) bölgesi;
- ii. Nablus şehrinin bulunduğu ve batıda Kermil dağına kadar uzanan Samaria (Sâmiriye) bölgesi;
- iii. Şeria nehrinin Ölüdeniz'e döküldüğü yerden başlayıp Kudüs, Beytlehem (Beytülahm) ve Hebron (Halîlürrahman) şehirlerinin dahil olduğu Judea (Yahudiye) bölgesi;
- iv. Beersheba (Bi'rüssebi') şehrinin bulunduğu Necef çölü.

5'inci yüzyıldan bu yana Filistin olarak tanınan bu topraklar, 1517'den 1917'ye kadar Osmanlı İmparatorluğu'nun bir parçasıydı.

Filistin'deki ilk Yahudi yerleşimi, 1860'ta kurulan Mishkenot Sha'anaim'dir ve Londra'da yerleşik Sefardik (İtalyan) bir aileden gelen bankacı Sör Moses Haim Montefiore desteğiyle kurulmuştur. İkinci yerleşim olan Rosh Pina, 1882 yılında Romanya'dan göçen 30 Yahudi aile tarafından ve ardından Rishon LeZion, siyonist öncüler tarafından kuruldu. Aynı yıl Paris'te yerleşik Baron Edmond de Rothschild bir dizi sübvansiyonla bu yerleşim planlarını desteklemeye başladı.

Siyonist bir Yahudi devleti kurulabilmesi için Filistin'e siyonist yerleşimci göçün ardındaki başlıca isim olan Theodor Herzl ise, bu amacın hayata geçirilebilmesi için güçlü emperyalist devletlerin desteğine ihtiyaç duyulacağını farkındaydı. Herzl hem Osmanlı'dan izin almaya hem de Yahudi katliamlarının yaşandığı Almanya, Çarlık Rusyası gibi rejimlerin desteğini aramaya çalışıyor, hatta Afrika'yı sömürgeleştirenler arasında yer alan Sör Cecil Rhodes'tan akıl istemeyi de ihmal etmiyordu. Özellikle Rusya'daki Çarlık rejimi Yahudi azınlık için tam anlamıyla bir kabustu; köyleri basılıyor, yüzlerce Yahudi katlediliyordu. Nisan 1903'te yaşanan bir katliam dünya genelinde büyük bir tepki uyandırınca bu olay, Filistin'e Yahudi göçünü tetikleyen unsur haline geldi.

"Filistin'de, Yahudi halkı için kamu hukuku kapsamında güvence altına alınan bir yuva kurmayı amaçlayan" Birinci Siyonist Kongre, 1897'de, Theodor Herzl'in çağrısıyla İsviçre'nin Basel kentinde toplandı. Aynı kongrede Dünya Siyonist Örgütü kuruldu.

Filistin topraklarına ilk büyük göç dalgası 1882-1903 arasındaki dönemde yaşandı ve 25 bin ila 35 bin arasında Yahudi buraya göç etti.

1916'da, savaş sonrası Orta Doğu'nun nasıl bölüneceği üzerine Birleşik Krallık ve Fransa arasında Sykes-Picot Anlaşması imzalandı ve 1917'de Birleşik Krallık ordusunun içinde Osmanlı İmparatorluğu'na karşı savaşıacak bir Yahudi Lejyonu kuruldu. Aynı yıl İngiliz Hükümeti, henüz küçük bir Yahudi azınlığının bulunduğu ve halen bir Osmanlı bölgesi olan Filistin'de, "Yahudi halkı için ulusal bir yurt" kurulmasını desteklediğini, Balfour Deklarasyonu ile ilan etti.

1917'nin son aylarında gerçekleşen bu ilanı Osmanlı İmparatorluğu'nun Birinci Dünya Savaşı'nda yenilmesi takip etti ve Filistin toprakları, Birleşik Krallık'ın askeri ve idari yönetimine geçti.

Aynı yıl Rusya'da gerçekleşen Ekim Devrimi ile Siyonist bir Yahudi devletinin kurulmasına karşı çıkıldı, Yahudi halkın dilediği yerde özgürce yaşayabilmeleri savunuldu. Devrim, siyonistlerin Rusya'daki Yahudileri kendilerine çekme planlarını boşa çıkarınca Herzl adına çalışan ve Rusyalı bir siyonist olan Haim Weizman göç sürecini hızlandırma planlarını devreye soktu. Weizmann bir İngiliz gazetesinde şöyle yazıyordu: "İngiltere Yahudilerin Filistin'e yerleşmesini desteklerse... buna karşılık ülkeyi geliştirebilir, oraya uygarlığı götürebilir ve Süveyş Kanalı'nın bekçileri olabiliriz". Bu girişimlerin sonucunda 40 bin yerleşimcilik bir göç gerçekleşti ve 1920 yılında, bugün İsrail Güvenlik Güçleri dediğimiz yapının ilk adımı olan Yahudi paramiliter örgütü kuruldu. Yahudi ve Arap toplulukları arasındaki ilk büyük gerginlik 47 Yahudi ve 48 Arabin ölümüyle neticelenen 1920 1 Mayıs'ında yaşandı ve 7'sine kadar sürdü.

1922'de resmen başlayan Birleşik Krallık Mandası'nın ardından 1923'e varıldığında Filistin topraklarında artık 90 bin Yahudi yerleşimci, kendi kurdukları paramiliter savunma desteğinde yaşıyordu.

Balfour Deklarasyonu'nun yazarı Dışişleri Bakan Lord Balfour, Britanya'ya Yahudi göçünü sınırlayan 1905 yasasını da çıkaran kişiydi. Avrupa'da ırkçılıkla Siyonizm bir arada yürüyordu: "Siyonistler Yahudi devletinin kuruluşunu ırkçı ve emperyalist Avrupa'nın desteğine bağlı gördüler ve bu nedenle emperyalizme sınırsız bir hizmet sunarken ırkçılığa, Yahudi düşmanlığına destek verdiler."

1929'da artan Yahudi yerleşimcilerin bozduğu sosyal dengeler Yerli halkta huzursuzluğu artırdı. Lord Balfour'un şu düşüncesi yaşanan huzursuzluğun nedenlerini açıklar nitelikteydi: "Filistin'in şu anki sakinlerine sormaya dahi gerek yok. Dört büyük güç Siyonizm'i desteklemek konusunda anlaşmıştır". Ardından her iki tarafı da büyük kayıplara uğratan bir dizi kanlı eylem yaşandı. Bu, sadece başlangıçtı ve gerek Avrupa'da yükselen antisemitik söylem, gerekse de Amerika Birleşik Devletleri'nin sıkılaştıran göç politikaları sebebiyle Filistin coğrafyasına Yahudi yerleşimcilerin göçü arttıkça bu çatışmalar da arttı.

Bölgenin ilk bölünme planı 1937'de Peel Komisyonu aracılığı ile önerildi. Arap Yüksek Komitesi bu öneriyi tümenden reddederken, Yahudilerin, tüm diğer azınlıklar gibi korunduğu bir Filistin devleti çağrısında bulunmuştu. Bu çağrı aynı zamanda Filistin topraklarının satışının ve Filistin'e Yahudi göçünün durdurulmasını da içeriyordu.

Arapların kendi topraklarında egemen oldukları bu devlet kurma talepleri karşılık görmedi. Bu durum Filistin'deki İngiliz ve Yahudi topluluklarına saldırıların da başlangıcı oldu ancak İngiliz yönetiminin, Nazi Almanyası'ndan kaçan Yahudilerin göç taleplerine rağmen, Filistin'e

yerleşecek Yahudi sayısına kısıtlama getirmesiyle sonuçlandı – İkinci Dünya Savaşı'ndaki sistematik Yahudi soykırımı, siyonist örgütlenme tarafından adeta bir fırsat gibi kullanılmıştı ve savaştan hemen sonra siyonistler kolları sıvayıp Yahudi halkını Filistin'e taşımaya çalıştı. Fakat büyük bir kısmı bu öneriye sıcak bakmıyor, başka ülkelere göç etmek istiyorlardı.

Bölgede ayaklanmalar ve kanlı eylemlerle geçen, Avrupa'daysa İkinci Dünya Savaşı'nın yarattığı Yahudi Direniş Hareketi'nin güçlenerek yükseldiği 30 yılın ardından; 29 Kasım 1947'de, henüz yeni kurulan Birleşmiş Milletler'in Genel Kurulu'nda, Filistin topraklarının biri Yahudi, biri Arap olmak üzere iki devlete bölünmesi çağrısı kabul edildi.

Savaşın ardından Orta Doğu, petrol kaynakları nedeniyle, emperyalist güçler tarafından, kontrol altında tutulması gereken bir yer olarak görülüyordu ve Filistin'de kontrol sahibi durumuna gelen İngiltere'nin gücü zayıflamış, ABD ise en büyük güç durumuna erişmişti. Orta Doğu petrolü ABD için önem taşıyordu. Öncesinde arkalarına ırkçıları almaya çalışan siyonistler bu kez de projelerini ABD emperyalizmini kullanarak gerçekleştirmeye girişti. Neticede Yahudiler Birleşmiş Milletler'in Genel Kurulu'nda alınan planı kabul ettiler. Ancak, Filistin'e bırakılan bölgeden çıkması gereken Yahudi yerleşimci oranı yüzde 6 iken, Yahudi bölgesinden çıkması gereken Filistinli oranının yüksekliği ve Yahudi bölgesine ayrılan ekonomik ve tarımsal alanların Filistin bölgesine ayrılanlara kıyasla avantajlı durumda olması sebepleriyle Araplar, bu planı tümünden reddettiler.

Dünya tarihinde bir yüz karası gerçekleşti ve siyonistler eliyle yaratılan 70'ten fazla katliamda 15 bin'in üzerinde Filistinli ölümler; 750 bin ila 900 bin kadın, çocuk, yaşlı Filistinli, yaklaşık 500 köyü, tarlalarını, zeytinliklerini terk ederek göç etmek zorunda bırakıldı.

"Nakba sadece çiftçilerin fiziksel olarak yerinden edilmesiyle sonuçlanmadı, aynı zamanda kimliklerinin ve toprakla olan bağlarının bir kısmının kaybolmasıyla da sonuçlandı" diye tamamladığı ve [1948'in Terkedilmiş Hasadı: Filistinli Çiftçiler Nakba'yı Anıyor](#) başlığıyla yayımlanan makalesinde, Fareed Taamallah, Filistinlilerin 'felaket' olarak tanımladığı süreci çiftçilerin dilinden aktarıyor (14 Mayıs 2020):

88 yaşındaki **Hatice el-Azza**, Siyonist milislerin köyü Tel el-Safi'ye saldırdığı anı hatırlıyor.

"Yaz ortasıydı ve Yahudi silahlı çeteler köye saldırıp birçok çiftçiye öldürdüğünde, çiftçiler zaten buğdayı harman yerine yığmışlardı" dedi. "Dehşete kapılan köylüler kaçtı ve buğday yığınlarını harmanlanmadan bıraktı. Biz onu harmanlamak için geri döneriz diye düşündük."

87 yaşındaki **Saeed Dandan** da köyü Tired Dandan'ın işgal edildiği anın benzer anılarını paylaşıyor.

"Yahudi milisler köyümüze Ramazan ayının üçüncü günü baskın düzenledi". "Köylüler mısırlarını hasat etmek üzereyken kaçmak zorunda kaldılar. Koyunlarımızı geride bıraktık ve bir daha geri alamadık."

91 yaşındaki **Zakia Hamad**, Kudüs'ün batısındaki Saris köyünden Beit Susin yakınlarına kaçanlar arasındaydı.

"Köylüler mahsullerini hasat etmek için geceleri Saris'e sızıyorlardı. Geceleri biçiyorlar, gündüzleri ise uyumak için Beit Susin'e dönüyorlardı. Tahılları evlerinin içinde savurdular ve elleriyle dövdüler çünkü Yahudiler onları görürse ateş ederlerdi."

83 yaşındaki **Mustafa Abu Awad**, 12 Mayıs 1948'de Hayfa yakınlarındaki Sabbarin köyüne milislerin saldırdığında çocuktı.

"10 gün sonra ağabeyimle birlikte geri dönmeye çalıştım ve yakınlardaki Umm al-Shouf köyüne vardım" diye anımsıyor. "Köyümüzün (Siyonist) çeteler tarafından kuşatıldığını ve 13 köylü arkadaşımın öldüğünü gördük. Köye giremediğimiz için geri döndük, Arap ordularının köyümüzü geri almasının ve evimize dönmemizin birkaç gün süreceğini düşündük."

El Maliha köyünden 87 yaşındaki **Shaker Odeh**, "Köylüler yakınlardaki Deir Yasin köyündeki katliamı duydular ve cinayetten ve kadınlara tecavüz edilmesinden korktular" diye anımsıyor. *"Babam kız kardeşlerimden ve annemden evi terk etmelerini istedi Çocuk olduğum için ben de onları Beyt Jala'ya kadar takip ettim. Aynı gece Maliha'nın Siyonistler tarafından işgal edilmesi üzerine babam da bize katıldı."* *"Siyonistler Maliha'ya saldırdığında, yalnızca eski Mısır tüfekleriyle silahlanmış az sayıda (Filistinli) savaştı vardı. Her savaştının yalnızca beş mermisi vardı, bunların bazıları kullanıma uygun değildi, ayrıca son derece pahalıydı. Köyü savunmaya çalıştılar ama dayanamadılar."*

86 yaşındaki **Shukria Othman**, Lifta köyüne düzenlenen saldırı sırasında babasının aile evlerinin yakınında vurularak öldürüldüğünü söyledi.

"En büyük ağabeyim diğer köylülerin çoğu gibi bizim de hemen ayrılmamız gerektiğine karar verdi" dedi. "Fakat çiftçilerden biri olan Ebu Reyya, bamya ve fasulye ektiği çiftliğinde kalmak istediği için oradan ayrılmadı. Daha sonra (Siyonist) çeteler gelip onu katlettiler."

"Sadece iki şilte ve iki battaniyeyi alarak aceleyle ayrıldık" diye anlatıyor üzüntüyle. "Arkamızda kavanozlar dolusu zeytinyağı ve tavuklarımızı bıraktık. Birkaç gün içinde geri döneceğimize inandığımız için tüm eşyalarımız ve malzemelerimiz geride kaldı"

91 yaşındaki **Meryem Ebu Latifa**, Temmuz 1948'de Kudüs'ün batısındaki Saraa köyünden benzer şekilde üzücü bir kaçıyı anımsıyor. Köylüler evlerini savunmaya çalıştılar ama başaramadıklarında gece yarısı hep birlikte yakındaki tepelere doğru kaçtılar.

"Evimin kapısını kilitleyip çıktım ama sonra 6 aylık bebeğim Yasin'i geride bıraktığımı hatırladım" dedi. "Onu almak için eve döndüm ve karanlıkta tepelere doğru koştum."

Saraa sakinleri evlerine dönme umuduyla günlerce ağaçların altına sığındı. Ancak Ebu Latifa, iki hafta sonra İsraili paramiliter grupların buldozerlerle gelip köyü gözlerinin önünde yerle bir ettiğini söyledi. Köylüler geri dönme umutlarını yitirdiklerinde yürüyerek Beit Nattif'e doğru yola çıktılar; bu köy de, birkaç ay sonra yine moloz yığınınına dönüşecekti.

[Kayıp Toprak: Nakba'dan Sağ Kurtulanlar Manda Dönemi Filistinindeki Kırsal Mücadeleyi Hatırlıyor](#) başlığı ile yayınlanan makalesinde ise Fareed Taamallah, Nakba sırasında evlerinden edilen Filistinlilerin tanıklığını aktarıyor (**13 Mayıs 2020**):

Şu anda Ramallah kenti yakınlarındaki El Amari kampında yaşayan **Hatice el-Azza** için memleketi Tel el-Safi bir cennetti. 88 yaşındaki Filistinli kadın *"Hayatların en güzelini yaşadık"* diye anlatıyor. Azza, Tel el Safi'nin buğday, arpa, mısır, susam, domates ve bamya gibi çeşitli mahsullerin bol olduğu kendi kendine yeten bir köy olduğunu hatırlıyor.

"Ağaçlar zeytin, elma, incir ve badem taşıyordu. Köyün kenarında bir su kuyusu vardı ve kuyudan su depolarına hayvanlar kullanılarak su pompalanıyordu" diye anımsıyor. "Köy dışından hiçbir şeye ihtiyacımız yoktu."

86 yaşındaki **Shukria Othman** da Kudüs'ün batısındaki Lifta köyüyle ilgili benzer anılarını paylaşıyor.

"Nakba'dan önce çok çalışıyorduk ama mutluyduk" diye hatırlıyor. "Her şey mevcuttu. Kabak, karnabahar, domates, buğday, arpa, mercimek ve mısır ektik. Zeytin ağaçlarımız, eriklerimiz, bademlerimiz vardı."

Köylerdeki üretim fazlası şehirlere satılarak köyün diğer mallara olan ihtiyacı karşılanabiliyordu.

Köyün hemen yanında Ain Lifta olarak bilinen bir tatlı su kaynağı vardı. Şu anda Batı Şeria'nın merkezindeki Kaddura mülteci kampında yaşayan Othman'a göre, Ain Litfa yakınlarında yaşayan Yahudiler kaynağın etrafına bir duvar inşa ederek Filistinlilerin erişimini engellediler.

89 yaşındaki **Fatima Nakhleh**, köyünün, yani yok edilen Beyt Nabala'nın ve bereketli topraklarının konumunun, Nakba'dan önce bile bir lanetli olduğuna inanıyor. Daha sonra İsrail Başbakanı David Ben Gurion'un adıyla anılan Lydda Havaalanı, 1936 yılında Beyt Nabala'nın düz arazisinde İngiliz ordusu için inşa edilmiş, yakınlarda taş ocakları açılmıştı.

Nakhleh, "Ben altı yaşındayken İngiltere, Wasta adı verilen verimli topraklarımızı aldı ve İngiliz ordusu için bir kamp kurdu" diye anlatıyor. "Yahudiler gelince Beyt Nabala ile Lydda arasındaki arazide Beni Şomar adında küçük bir Yahudi kolonisi kurdular."

1929 yılında Kudüs'ün batısındaki Saraa'da doğan **Maryam Abu Latifa**, çocukluğunda köyünün topraklarının Yahudi kolonileri tarafından nasıl yavaş yavaş ele geçirildiğini de anlatıyor.

"1920'lerin sonlarında Yahudiler köyümüzün yakınlarında küçük bir koloni kurdular ve buraya Hartuv adını verdiler. Avrupa'dan Yahudi mülteciler gelmeye başladı ve ardından kibbutz Kfar Uria kuruldu" diyor.

87 yaşındaki **Omar Amara**, memleketi olan Yafa'nın doğusundaki Miska köylülerinin fazla miktarda buğday ürettiğini hatırlıyor ve ekliyor *"ancak İngilizler Avustralya'dan daha ucuz buğday ithal ettiği için onu satamadık"*.

Şu anda Tulkarm mülteci kampında yaşayan Amara, İngiliz yetkililerin Miska sakinlerine fazla karpuzların Mısır'a ihraç edilmesine yardım edeceklerini söylediği bir örneği de hatırladı.

"Gerçekten de bir tren geldi. Çiftçiler karpuzları ona yüklediler ve o da yola çıktı" dedi.

"Köylüler aylarca karpuzlar için para talep etti ama yetkililer sürekli erteledi. Tren yükünün yağmalandığını iddia ederek parayı asla ödemediler."

14 Mayıs 1948 günü Filistin topraklarında, bu toprakların tarihsel sahibi Arapların tüm itirazlarına ve dünyanın gözleri önünde gerçekleşen bu vicdana sığmaz kıyıma, akıl almaz gaspa rağmen, yerleşimci bir İsrail devleti kuruldu.

ÖZET

Filistin topraklarında 1860 yılında başlayan Yahudi yerleşimciliği, Birleşik Krallık'tan aldığı bir dizi destek ile katlanarak arttı ve bu toprakların tarihsel sahibi olan Arap nüfusun ısrarlı itirazlarına rağmen 1948'de bir İsrail devletinin kurulması ve Filistinlilerin evlerinden, köylerinden, ekili dikili arazilerinden zorla kopartılması ile sonuçlandı.

İsrail devletinin işgalci yerleşimciliği bir politika olarak sürdüreceğinin en önemli delili olan bu zorla göç politikaları, ya da gasp, yani NAKBA ve ardılı işgal eylemleri neticesinde Filistinliler, tarihsel sahibi oldukları Filistin topraklarında, her an daha da küçülen bir yaşam alanına hapsedildiler.

Bizi 7 Ekim 2023 gününe getiren, fikri 1917 yılında Birleşik Krallık eliyle ateşlenen yerleşimci İsrail devleti ve 1947'de Birleşmiş Milletler'in Filistin topraklarında Arapların özgürlük ve egemenlik talebinin tarihsel haklılığını göz ardı ederek İsrail devletinin resmen kurulmasına sebep olan bölünme planıdır.

Sizlere sunacağımız ve İsrail'in, Filistin'de bilerek, isteyerek, sistemli bir soykırım gerçekleştirdiğini kanıtlayacak olan tüm belgeleri, bu gerçeğin ışığında değerlendirmenizi istiyoruz.

YAKIN PLAN

Tohumları Birleşik Krallık'ın himayesinde atılan ve Birleşmiş Milletler desteği ile resmiyet kazanan İsrail devletinin, Filistin topraklarında sebep olduğu derin açmazlara çözüm olarak, 2005 yılında İsrail'den bir öneri geldi. İsrail Başbakanı Ariel Şaron tarafından 2003 yılında geliştirilen, 2004'te İsrail hükümeti tarafından kabul edilen ve Şubat 2005'te İsrail Meclis'i (Knesset) tarafından onaylanan Ayrılma Planı Uygulama Yasası; 15 Kasım 2005'te İsrail devleti ve Filistin Yönetimi arasında Hareket ve Erişim Anlaşması'nın (AMA) imzası ile sonuçlandı.

Her ne kadar Filistin topraklarında Filistinlilerin hareket özgürlüğünü ve ekonomik faaliyetlerini iyileştirmeyi amaçlayan bir anlaşma olarak ilan edilmiş ve İsrail'in Gazze şeridinden çekilmesini sağlamış olsa da; bu anlaşma, İsrail devletinin Gazze üzerindeki hakimiyetinden eksiltmedi.

Aksine İsrail, işgalci politikaları uyarınca Filistin halkı üzerinde uyguladığı baskı ve bezdirme pratiklerini devam ettirerek, Gazze'de yaşayanlar üzerinde sıkı bir denetim kurdu.

Nasıl ki 1917'den 1948'e Filistin topraklarının Yahudi yerleşimcilerce gaspı bir süreklilik ve niyet işaret ediyor, bugünkü İsrail devletinin yerleşmeci politikalarının kaynağına kanıt oluşturuyorsa; bugün bu raporda, 7 Ekim 2023 tarihi ve devamında İsrail hükümeti tarafından gerçekleştirilen tüm eylemlerin, en geç 2003 yılından bu yana planlanmış, çok parçalı bir kırıma yönelik politikalarını oluşturduğunu sizlere kanıtlarıyla sunacağız.

Bu bağlamda, 2005 anlaşması ertesi İsrail hükümetinin eylemlerinin, anlaşmada ilan ettiği niyetlerle çeliştiğini göstererek başlayalım.

Filistin topraklarında Filistinlilerin hareket özgürlüğü ve ekonomik faaliyetlerini iyileştirmeyi amaçladığı ilan olunan Hareket ve Erişim Anlaşması'na (AMA) müteakip, İsrail hükümeti:

- Limanların ve havaalanlarının Filistin tarafında ve Filistinlilerce inşasını engelledi,
- Gazze'den giriş çıkışların sadece karayoluyla –Mısır ve İsrail üzerinden— yapılmasını zorladı,
- Gazze şeridi içerisinde tampon bölgeler yarattı,
- Gazze hava sahası üzerinde İsrail egemenliği kurdu

ve buradan yakaladığı avantajla su ve gıdaya erişimde engeller, dolaşıma getirdiği tehditler ve enerji kaynaklarını kontrol üzerinden **2023'te patlak veren Hamas saldırısını bilerek, isteyerek tetiklemiş oldu.**

Şimdi sizlere bazı başlıklar altında 7 Ekim 2023 tarihinde, Filistinlilerin tarihsel vatanlarında hangi koşullarda var kalmaya çalıştıklarını ve bu koşulların 7 Ekim 2023'ten bu yana nasıl şekillendiğini özetlemeye gayret edeceğiz.

İddiamız, İsrail hükümetinin Filistin halkına on yıllardır sistematik bir şiddet ve baskı uyguladığı ve yurt gaspına yönelik bir soykırım gerçekleştirdiğidir.

Kanıtlarımız, sunacağımız belgeler ve tanıklıklardan oluşacaktır.

İsrail devletinin yerleşmeci politikasını imkânlı kılan; bu politikanın 1948'den itibaren işgalci sömürgeci bir hüviyete evrilişine sessiz kalan ve/veya destek veren tüm devletler, bizlerin, yani halkların nezdinde işbirlikçi statüsündedirler.

Filistinlilerin haklı özgürlük ve egemenlik taleplerinden, bugün dönecek bir yurtları bile kalmamış noktaya getirilmiş olmaları, hepimizin, tüm halkların meselesi ve mücadelesi olmalıdır.

Biz şahidiz. Siz şahitsiniz. Hepimiz şahidiz.

Bu raporda mevcut tüm iddiaları; vicdan, izar ve akıl sahibi olduklarından kuşku duymadığımız Yahudi halkı dahil, tüm halklar adına ilan ederken; kanıtlarımızı da tüm halkların özgürce yaşadıkları bir dünya için ve bu suçların asla tekrarlanmamasını güvence altına almak amacıyla sunuyoruz.

TOPRAK; SU VE YAŞAM

TEMİZ SUYA ERİŞİM HAKKI

Birleşmiş Milletler Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Komitesi Kasım 2002'de su hakkıyla ilgili şöyle diyordu: “herkese yeterli, kişisel ve evsel kullanıma uygun, sağlıklı ve uygun fiyatlı suya fiziksel erişim hakkı, bir insan hakkıdır.”

Filistin’de su kaynaklarına ulaşım uzun süredir İsrail’in koyduğu kısıtlamalar ve engeller çerçevesinde gerçekleşebilmektedir.

İsrail 1959 Su Kanunu tüm su kaynaklarının kamu mülkiyetinde olduğunu ilan etmiştir. Bölgenin en büyük su kaynağı olan ve Filistin-Ürdün sınırını oluşturan Şeria Nehri’nin potansiyeli İsrail tarafından kendi çıkarlarına uygun bir şekilde kullanılmaktadır. 1964 yılında tamamlanan İsrail Ulusal Su Taşıyıcısı projesiyle, İsrail, Taberiye Gölü’ndeki su kaynaklarını ülkenin orta ve güney kesimlerine ulaştırabilmek için bir dizi kanal, tünel ve pompalama istasyonu inşa etti. İsrail’deki nüfus artışına paralel olarak artan su ihtiyacını karşılamak ve “çölü yeşertmek” için yapılan bu projeden Filistinliler yararlanamamaktadır. Bu proje sonucunda Şeria Nehri’nin su debisinde radikal bir değişim gözlenmiştir. İsrail aynı zamanda hem Batı Şeria’da hem de Gazze’deki su kaynakları üzerinde, bu kaynakların Filistinliler tarafından değil kendisi tarafından kullanılmasını sağlayacak adımlar da atmıştır.

Batı Şeria’da bulunan yer altı sularının kontrolü de büyük oranda İsrail’in elinde bulunmaktadır. İşgal altındaki Batı Şeria’da yaşayan Filistinlilerin, İsraili yetkililerden ruhsat almadan yeni su kuyuları açmaları ya da herhangi bir su tesisi inşa etmeleri engellenmektedir. Dr. Ayman Rabi’nin 2017’de yazdığı “İsrail İşgal Politikalarının Filistinlilerin Su Hakları Üzerindeki Etkileri” makalesinde Batı Şeria’daki Filistin’de toplam evsel su kullanımının yüzde 60’ının İsrail’den karşılandığını vurgulanmaktadır. Dr. Rabi’nin vurguladığı gibi, İsrail böylece kime ne zaman ne fiyatla su satılacağını belirlemekte, ayrıca yine Batı Şeria’da açtığı kuyularla suyun büyük bir bölümünü yasadışı İsrail yerleşimlerine yönlendirmektedir.¹

İsrail, küresel iklim değişikliğinin etkisiyle zaten azalan su kaynaklarını kendi işgal politikalarıyla daha da azaltmış ve Filistin halkı için ulaşılamaz hale getirmiştir. Batı Şeria’daki İsrail yerleşimleri Filistinli topluluklardan dört kat daha fazla suya erişebilmektedir.² Su kaynaklarına İsrail güçlerinin erişiminin kolaylaşması tarımı da zorlaştırmakta ve Filistinlilerin İsrail şirketleri karşısında rekabet edebilmesini güçleştirmektedir. Örneğin Batı Şeria’nın kuzeyindeki Furush

¹ Ayman Rabi, “İsrail’in İşgal Politikalarının Filistinlilerin Su Hakları Üzerindeki Etkileri” **Türkiye’de ve Dünyada Su Krizi ve Su Hakkı Mücadeleleri** içinde, Sivil ve Ekolojik Haklar Derneği, Ağustos 2017, sf. 69-77.

² “The Occupation of Water”, Amnesty International, Kasım 2017;
<https://www.amnesty.org/en/latest/campaigns/2017/11/the-occupation-of-water/>

Beit Dajan köyü, İsrail'in komşu yerleşimleri beslemek için yakınlarda açtığı kuyular nedeniyle su kaynaklarında azalma ile karşı karşıya kaldı.³

Oslo anlaşmaları da Batı Şeria'da İsrail'in su kaynakları üzerindeki egemenliğini Filistin aleyhine koruyacak şekilde hazırlanmıştır; bu anlaşmalarda, Batı Şeria'daki Dağ Akiferinden pompalanan suyun yüzde 80'i İsrail'in kullanımına, geri kalan yüzde 20'si de Filistin'in kullanımına tahsis edildi.

Bütün bu ırkçı ve yıkıcı politikalar Filistin yerleşimlerindeki su altyapısı kontrolünün İsraili Mekorot su şirketi tarafından yönetilmesine zemin hazırladı, Filistin Su İdaresi yalnızca aracı konumuna düşürüldü. Üstelik bu şirket Filistinlilere suyu, İsraililere sunduğundan daha yüksek bir fiyattan satmaktadır.⁴

Gazze'deki durum da farklı değil. Gazze'deki en büyük su kaynağı, yeraltı sularını tutan bir tabaka olarak tanımlanabilecek bir akiferdir. Gazze'nin suyunun yüzde 90'ı bu akiferden elde edilirken yüzde 10'u İsrail tarafından sağlanmaktadır.⁵ Gazze kıyı akiferi yıllık 55 milyon m³'lük bir kapasiteye sahip.⁶ Ancak bu akiferin denize yakınlığı onu tuzlu suyla karışma riskiyle karşı karşıya bırakmaktadır. Ayrıca İsrail'in Gazze sınırına açtığı kuyular bu akifere doğru olan yeraltı sularının akışının kesilmesine ve kıyı akiferinden elde edilen su miktarının azalmasına yol açmıştır.

Dolayısıyla Gazze'nin su kullanımı için İsrail şirketlerinden alınan su birincil derecede önemlidir ve deniz suyu karışan akiferin evsel ve tarımsal kullanım amacıyla arıtılması Filistin aleyhine bir enerji bağımlılığı yaratmıştır.

Gazze'de 2008-2009 ve 2014'teki savaşlar su altyapısına önemli zararlar verdi.

İsrail'in 2014'te gerçekleştirdiği saldırılarda, neredeyse tümü bu akiferlerden beslenen, tarım amaçlı 220 su kuyusu yıkılmış; su ve kanalizasyon sistemlerinin yüzde 20 ila 30'u zarar görmüştür.⁷ Bu savaşlar sonucunda yeraltı sularını çıkarmak zorlaşmıştır.

Gazze için en önemli sorunlardan biri, yoğun bir nüfusun giderek daha küçük bir bölgeye sıkıştırılmış olmasıyla birlikte, zaten kıt olan temiz su kaynaklarına erişimin daha da güçleşmiş olmasıdır. Yeraltı su kaynaklarından uzun süredir aşırı su çekilmesi, bu kaynakların derinliklerine inilmesine de yol açtı. Bu kuyulardaki deniz suyu sızması, kirlilik, yüksek nitrat gibi faktörler içme suyu kalitesini bozmaktadır.

³ A.g.e.

⁴ Dried Up: Mekorot's Involvement in the Israeli Occupation, Who Profits Research Center, Haziran 2023.

⁵ <https://edition.cnn.com/2023/10/18/middleeast/gaza-water-access-supply-mapped-dg/index.html> (Erişim tarihi: 14.03.2024)

⁶ "Gaza Has Never Had Enough Water", HeatMap, Kasım 2023; <https://heatmap.news/politics/israel-gaza-hamas-war-water-pipelines-aquifer#:~:text=But%20Gaza's%20aquifer%20is%20very,Instead%2C%20it%20needs%20extensive%20infrastructure.>

⁷ Tuğçe Durmuş, Dilara Durmuş, "İsrail İşgalinin Farklı Bir Boyutu: Gıda Güvenliği ve Su Sorunu", İnsamer, Mart 2023.

Ayrıca savaşların baskılayıcı ve yıkıcı etkisi, su şebekesini geliştirmeyi ve zarar gören kısımlarını onarma çalışmalarını yavaşlatıyor. 1977’de İsrail Başbakanı Levi Eşkol’un “Tam da oradaki boğulma ve mahpusluk hali nedeniyle Araplar Gazze’den taşınacaklar... Belki biz onlara yeterince su vermezsek başka şansları kalmaz, çünkü meyve bahçeleri sararıp çürüyecek” deyişinden de⁸ anlaşılacağı üzere; Gazze’deki su kaynaklarının kıtlığı, İsrail’in bu kaynaklar üzerindeki kontrolünü “stratejik değer” kılmıştır.

Suya, evsel ve tarımsal alanlarda kullanılacak suya, bir insan hakkı olarak temiz suya getirilen bunca engel; “su”nun, İsrail’in işgalci ve sömürgeci politikalarını şekillendirmede kullandığı bir baskı aracı durumuna geldiğine ve İsrail devletinin Filistin halkına yönelik kırım planlarının 7 Ekim 2023 öncesinde hazırlandığına dair güçlü bir kanıt oluşturur.

7 Ekim öncesindeki durum bu şekildeyken 7 Ekim’den sonra yaşanan İsrail bombardımanlarında pek çok su ve su ile bağlantılı altyapı tesisi kullanılamaz hale geldi.

El Cezire’nin 14 Ekim 2023 tarihli bir haberine göre, bir haftalık süreçte dahi 11 su arıtma merkezi zarar görmüştür.⁹

15 Ocak 2024 tarihli, Filistin Su İdaresi kaynaklı bir haberde, İsrail saldırılarının, Gazze Şehri’ndeki ve Şeridi’nin kuzey bölgelerindeki su kuyularının en az yüzde 65’ine zarar verildiği belirtilmektedir.¹⁰

Ayrıca deniz suyunun tuzdan arındırılıp içme suyuna dönüştürüldüğü tesisler de Gazze şeridindeki yakıt eksikliği nedeniyle devreden çıkmıştır.

Su kıtlığı, Filistinliler için hijyen koşullarının sağlanmasını da engelleyecek düzeydedir. 8 Kasım 2023’te yayımlanan bir rapora göre, Gazze’de 600 kişiye sadece 1 tuvalet düşmektedir. 17 Kasım’a gelindiğinde Birleşmiş Milletler Yakın Doğu’daki Filistinli Mültecilere Yardım ve Bayındırlık Ajansı (UNRWA) Gazze’deki nüfusun yüzde 70’inin tuzlanmış ve kirletilmiş su içmek zorunda kaldığını açıklamıştır.¹¹ Aynı açıklamaya göre kanalizasyon pompa istasyonları, güneyde 60 su kuyusu, Refah ve Gazze şeridinin orta bölgesindeki iki tuzdan arındırma tesisi, güneyde iki kanalizasyon pompası ve Refah atık su arıtma tesisi de çalışmayı durdurmak zorunda kaldı.

Tüm bunların sonucunda Gazze’de nüfusun sağlıklı içme suyuna ulaşım şansı hızla azaldı.

⁸ Adrian Guerin, “Ürdün Vadisi: Etnik Temizlik ve Filistinli Çiftçilerin Maruz Kaldığı Taciz”; “Su vermezsek gitmek zorunda kalırlar”; Guerin’nin Orient XXI’de yayımlanan “Ürdün Vadisi: Etnik Temizlik ve Filistinli Çiftçilerin Maruz Kaldığı Taciz” başlıklı yazısından kısaltarak çeviren: Zahide Tuba Kor, FikirTuru, Temmuz 2020.

⁹ “Water a ‘matter of life and death’ for Gaza after Israeli siege, says UN”, AlJazeera, Kasım 2023; <https://www.aljazeera.com/news/2023/10/14/water-a-matter-of-life-and-death-for-gaza-strip-says-un-agency>

¹⁰ “Lack of access to clean drinking water is a death sentence for the people of Gaza”, Euro-Med Human Rights Monitor, Ocak 2024; <https://euromedmonitor.org/en/article/6096/Lack-of-access-to-clean-drinking-water-is-a-death-sentence-for-the-people-of-Gaza>

¹¹ “Gaza’s Water Crisis Puts Thousands at Risk of Preventable Death”, ReliefWeb, Kasım 2023; <https://reliefweb.int/report/occupied-palestinian-territory/gazas-water-crisis-puts-thousands-risk-preventable-death#:~:text=The%20population%20relied%20on%20a,is%20unfit%20for%20human%20consumption>

Birleşmiş Milletlerin “acil durum standardı” kişi başına 15 litredir. 12 Ocak 2024 tarihli bir makaleye göre, bu rakam Gazze’de, (Ocak 2024) kişi başı 3 litreye kadar düşmüş durumdaydı.¹²

Ayrıca İsrail’in Gazze’deki tünellere bastığı suyun Gazze akiferine sızıp bu akiferdeki suları kirletme ihtimaline de dikkat çekilmiştir. Gazze’deki su kaynaklarının kirletilmesi ve var olan kaynakların altyapı araçlarıyla dağıtımının engellenmesi, bölgedeki tarıma da büyük darbe vurma ihtimali olan muazzam bir risk yaratıyor. Mısır’ın, 2013 yılında Sina yarımadasıyla Gazze arasında kaçakçılık için kullanıldığını öne sürdüğü tünellere deniz suyu basması tam da böyle bir etki yaratmış, verimli topraklar kirlenip tuzlanırken, bu suyun etkisiyle zeminin çökmesi pek çok kişinin ölümüne neden olmuştur. İsrail’in, halkın temiz suya ulaşmasına yönelik saldırıları Gazze’de yaşayanlar arasında hijyen koşullarının sağlanamamasına ve hastalıkların artmasına neden olmaktadır: Temiz ve sağlıklı suya ulaşımın neredeyse imkânsız hale gelmesiyle birlikte susuz kalmak veya kirli, tuzlu suya yönelmek arasında bir seçim yapılmak zorunda kalınmış, bu durum Filistinlilerin ve özellikle de çocukların ishal gibi hastalıklara yakalanmasıyla sonuçlanmıştır. Dünya Sağlık Örgütü’nün 8 Kasım 2023 tarihli bir açıklamasına göre, ishal vakalarının yarısından fazlası beş yaşın altındaki çocuklarda görülmektedir. Ayrıca, 8944 uyuz ve bit vakası, 1005 su çiçeği vakası, 12635 deri döküntüsü vakası ve 54.866 üst solunum yolu enfeksiyonu vakası rapor edilmiştir.¹³

8 Şubat 2024 tarihli Sınır Tanımayan Doktorlar raporuna göre, içme ve sıhhi ihtiyaçlar için temiz suyun bulunmaması sebebiyle dehidrasyon, hepatit A, mide ve bağırsak hastalıkları ile grip nüfusu ele geçirmeye başlamıştır.¹⁴ Ayrıca çocukların sıhhi koşullarının sağlanamaması nedeniyle, deri döküntüleri de sık yaşanan sağlık sorunları arasındadır.

Dünya Sağlık Örgütü’nün 21 Aralık 2023’te yaptığı açıklamada, Gazze’de Ekim ortasından bu yana artmakta olan ishal vakalarının yüz binin üzerine yükseldiği söyleniyor: Vaka sayıları çatışmadan önce bildirilenlerin 25 katıdır. Üst solunum yolu enfeksiyonu vaka sayısı ise 150.000’e yükselmiş ve çok sayıda menenjit, deri döküntüsü, uyuz, bit ve suçiçeği vakası rapor edilmiş, çocukların yanı sıra emziren annelerin de risk altında oldukları belirtilmiştir.¹⁵

Temiz ve sağlıklı suya herkesin ihtiyacı miktarında ve uygun koşullarda fiziksel erişiminin, bir insan hakkı olarak ilan edildiği “medeni” dünyada; İsrail’in su kaynaklarını gasp ederek, altyapıları yıkarak hayatta kalmak için gereken en temel ihtiyaçların dahi nüfusa ulaşmasını engellemiş ve bunları Filistin üzerinde benzeri görülmemiş bir baskı, yıldırma ve kırim aracına dönüştürmüş olması karşısında isyan etmemek kabil değil.

¹² Natasha Hall, Anita Kirschenbaum ve David Michel, “The Siege of Gaza’s Water”, CSIS: Center for Strategic & International Studies, Ocak 2024; <https://www.csis.org/analysis/siege-gazas-water>

¹³ “Risk of disease spread soars in Gaza as health facilities, water and sanitation systems disrupted”, Media Center, WHO: World Health Organization, Kasım 2023; <https://www.emro.who.int/media/news/risk-of-disease-spread-soars-in-gaza-as-health-facilities-water-and-sanitation-systems-disrupted.html>

¹⁴ “Water: A resource more precious each day in Gaza”, Doctors Without Borders, Şubat 2024; <https://www.doctorswithoutborders.org/latest/water-resource-more-precious-each-day-gaza>

¹⁵ “Lethal combination of hunger and disease to lead to more deaths in Gaza”, WHO: World Health Organization, Aralık 2023 <https://www.who.int/news/item/21-12-2023-lethal-combination-of-hunger-and-disease-to-lead-to-more-deaths-in-gaza>

GIDA HAKKI

Birleşmiş Milletler, İnsan Hakları Yüksek Komiserliği, Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Komitesi, 1999 tarihli genel yorumu şöyledir: “Gıda hakkı, yeterli gıdaya veya bunları temin etmek için gereken araçlara her erkek, kadın ve çocuğun, tek başına veya başkalarıyla birlikte, her an, fiziksel ve ekonomik olarak erişim imkanıyla gerçekleşir.”

Dünya Gıda Örgütü, Gıda Hakkı Ekibi’nin 2006 Gönüllü Yönergeleri özeti ise şunu söyler: “Uluslararası insan hakları hukukuna göre her insanın yeterli gıdaya ulaşma ve açlıktan korunma temel hakkı vardır. Buna kısaca “Beslenme Hakkı” denir. Yeterli gıdaya erişim hakkı miktar, kalite ve kültürel kabul edilebilirliği kapsar. Devletlerin gıda hakkına saygı duyma, koruma, teşvik etme, kolaylaştırma ve sağlama yükümlülüğü vardır.”

Çiftçi, gazeteci ve aktivist Fareed Taamallah (Ramallah), 2024’te Türkiye Slow Food İda temsilcilerine hitaben “Herkesin aklına Nakba deyince kaybedilen atayurdu, gasp edilen ev, evinin anahtarı geliyor” diyordu; “Oysa Nakba benim için, bizim için hasat edilememiş buğday tarlaları, hasat edilememiş zeytin ağaçları, yani egemenliğimizi yitirışimizdir.”

İsrail’in yerleşmeci politikalarının Nakba’dan bu yana, hem Gazze şeridi hem de Batı Şeria’daki hedefinin; Filistinli sivil halka orantısız bir güçle saldırarak, aç bırakarak, susuz bırakarak, göçe zorlayarak bu bölgelerde yerleşimcilerin konuşlanmasını sağlamak olduğu, izaha ihtiyaç duyulmayacak kesinliktir. Bu amaca uygun olarak, 1948’den bu yana, İsrail hükümetleri sadece bahçe ve tarlaları gasp etmekle kalmayıp;

- i. Filistinlilerin elinde kalan tarım bölgelerine girişleri kısıtlayacak,
- ii. su kaynaklarını kontrol ederek tüm tarım olanaklarını baltalayacak,
- iii. Filistinli üreticilerin ürünlerinin sayısını, kalitesini azaltacak,
- iv. bu ürünlerin satış olanaklarını sınırlandıracak politikaları sistemli ve sürekli bir biçimde uygulamışlardır.

Filistinliler içinse bu tarımsal faaliyetler, sadece bir gıda hakkı ya da ekonomik edinim aracı değil; aynı zamanda ve belki de öncelikle, İsrail devletinin işgali altındaki Filistin topraklarına ısrarla sahip çıkma ve günbegün artan gaspa direnme anlamında bir mücadele olagelmıştır.

İsrail devletinin yerleşmeci sömürgeci politikalarının Filistin topraklarında varkalma mücadelesi veren Filistinlileri nasıl etkilediğini örnekleri ve tanıklıklarıyla ilginize sunuyoruz:

KARPUZ

İsrail’in hem tarımsal alanlara, hem de su kaynaklarına erişime getirdiği sınırlamalar/engellemeler, Filistin’de tarımın, GSYİH’daki payının düşmesine neden olmuştur. Ayrıca çeşitli avantajlar sağlanarak Filistin iç pazarlarında düşük fiyatlara satılan İsrail menşeli

ürünler, Filistinli üreticilerin rekabete giremeyecekleri koşullar yarattı. Filistinli üreticilerin tarımsal ürünlerinin dış pazarlara ulaşımı ise, İsrail devleti tarafından transferlerden kontrol noktalarına ve sınır geçişlerine ön görülemez, rutin dışı süreçler yaratılarak baltalanmış, önlenmiş ve bu ürünler çürütülerek yok edilme yoluna başvurulmuştur. Böylece Filistin menşeli ürünlerin pazar payı kasıtlı ve sistematik bir biçimde azaltılmıştır.

Yüzlerce yıldır Filistinli çiftçilerin işlediği topraklara yasadışı yöntemlerle el koyan, Filistin'i susuzlukla sınayan İsrail işgal otoritesinin [Ürdün Vadisi'ni ilhak planları](#) arifesinde, [İsrail, Filistinli Karpuz Çiftçilerini Topraklarını İlhak Etmeyi Beklemeden Kovuyor](#) başlıklı makalesinde Fareed Taamallah şöyle yazıyor (12 Haziran 2020):

Sleiman Sawafta, Ürdün Vadisi'nin kuzeyindeki Bardala köyünde yaklaşık 60 dönüm karpuz eken ancak çoğunu hasat edemeyerek 150 ton zarar eden küçük ölçekli Filistinli çiftçilerden biri.

Durumunu *"Karpuzların hepsi olgunlaştı ama koyacak kutu bulamadım. Çünkü tüm kutular yerel pazara hakim olan İsrail karpuzları için ayrılmış durumda"* diye açıklıyor.

Filistin Tarımsal Kalkınma Derneği'nin (PARC) Arazi Rehabilitasyon Dairesi Müdürü **Muqbel Abu Jaish**, bunun İsrail işgal otoritelerinin kasıtlı bir politikası olduğunu vurguluyor. *"İsraililer pazarı karpuzla dolduruyor çünkü karpuz çiftçilerini yerinden etmek istiyorlar, özellikle de işgali hedeflenen alanlarda ekim yapmak için birçok Filistinli çiftçinin Ürdün Vadisi'ne döndüğünü gördüklerinde"* diyor.

Kuzey Ürdün Vadisi'ndeki Ein Al-Beida köyünde yaşayan Filistinli bir karpuz çiftçisi olan **Mohammad El Fayed**, karpuzunun *"kalite açısından İsraili karpuzdan çok daha iyi olduğunu, ancak kasıtlı olarak çöpe atılmasına karşı hiçbir koruma bulunmadığını"* söylüyor. Civar yerleşimlerdeki İsraili çiftçilerin işgal yetkilileri tarafından desteklenip korunduğunu, bu sayede ürünlerini Filistin pazarında daha düşük fiyatlarla satmalarına olanak sağladığını ekliyor.

YAFFA PORTAKALI

İsrail, Filistin'in ünlü narenciye ürünlerini hedef almıştır. İkinci İntifada sırasında (2000-2005) İsrail işgal güçleri, çiftçilerin mahsulleri yetiştirmelerini engelleyerek, çoğu narenciye ağacı olmak üzere bir milyondan fazla ağacı yok etti ve Filistin'i narenciye ürünlerinde İsrail ile Mısır'a bağımlı kıldı.

ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI

Tarihsel olarak zeytin ve zeytinyağı Filistin'in en önemli ürünlerinden biri. Zeytin, 80 bin ila 100 bin Filistinli ailenin geçim kaynağıdır ve bölgedeki tarım arazilerinin yüzde 48'ini, zeytincilik ise Gazze ekonomisinin yüzde 10'unu oluşturur.

Filistinliler topraklarına zeytin ağacı ekerken, İsrail bu ağaçlara da sürekli ve sistematik biçimde saldırmıştır. 1967'den bu yana üçte biri zeytin ağacı olmak üzere Filistin'e ait yaklaşık 2,5 milyon ağacın İsrail ordusu ve yerleşimcileri tarafından söküldüğü hesaplanmaktadır. Bir zeytin ağacının verimli bir şekilde meyve verecek döneme gelmesi için on yıllar geçmesi

gerekiyor – kesilen her bir ağacın Filistinli çiftçiler nezdinde nasıl bir yıkım olduğu ortadadır. Ayrıca, izin alabilen, hasat için fırsat yakalayan Filistinli üreticilerin zeytinlerini pazara götürmesine civar Yahudi yerleşimciler tarafından engel olunduğunu ve/veya darp yoluyla bu zeytinlerin satılamaz hale getirildiği gösteren pek çok örnek de mevcuttur.

[Filistinli Çiftçiler, Yerleşimci Saldırıları ve Salgın Nedeniyle Belirsiz Bir Zeytin Hasat Sezonuyla Karşı Karşıya](#) başlığıyla yayınlanan makalesinde Fareed Taamallah şunları aktarıyor (6 Ekim 2020):

Helweh Abu Ras üzüntüyle evinin karşısındaki tepelere bakıyor. Yakındaki yamaçlar zeytin ağaçlarına ev sahipliği yapıyor; ancak yakınlardaki yasadışı İsrail yerleşimi Eli'ye göre toprakları ışıık yılları kadar uzakta olabilir.

"Toprağıma ulaşamıyorum ve bu bir adaletsizlik. Nasıl bir barıştan bahsediyorlar? Barış, çalınan topraklarımı geri alabilmem anlamına gelmeli" diye haykırıyor.

Helweh'in oğlu **Arafat Abu Ras**, [MEE'ye](#) *"İsrail ordusu mülkümüze yılda iki kez girmemize izin veriyor, ancak arazinin dört veya beş günlük çalışmaya ihtiyacı var" dedi. "Genellikle Filistinli ve uluslararası gönüllüleri zeytin konusunda yardım etmeye çağırıyoruz" ancak bize tanınan süre yetersiz olduğu için çoğu zaman çok sayıda zeytin ağacı hasat edilemiyor."*

Helweh Abu Ras, Rehelim yakınlarındaki aile arazilerinin başlangıçta tamamen yasak olduğunu söylüyor. *"(İsrail) koordinasyon ofisine şikayette bulunduk ve arazinin sahibi olduğumuzu kanıtlayan belgeleri İsrail mahkemesine sunduk, mahkeme de topraklarımıza yılda yalnızca iki gün erişebileceğimize hükmetti" diyor. "Fakat bu haksız karar dahi uygulanmadı."*

Topraklarına erişebilmek için İsrail ordusundan onay alması gerekiyor; ancak bu uzun ve çoğunlukla başarısızlıkla sonuçlanacak bir süreç.

Abu Ras, *"2007 yılında Rehelim yerleşim yerinin yakınındaki arazime girmeye çalıştım ama yerleşimciler gelip beni dövdüler, tarım ekipmanlarımı ve eşeğimi çaldılar ve beni kendi topraklarımdan kovdular" diye hatırlıyor. Şikayet de etmiş ama bir faydası olmamış.*

Abu Ras, 2006'dan bu yana topraklarından tek bir incir ve neredeyse hiç zeytin toplayamadı. Bakımsızlık ve kanalizasyon suyunun kasıtlı olarak yerleşim yerinden Filistin bahçelerine akması nedeniyle ağaçları kurumuş.

"2012'den önce bu arazi 300 litre zeytinyağı ürettiyordu, oysa şimdi sadece 100 litre civarında üretim oluyor" diyor.

Bu arada, el-Sawiya'da yaşayanların çoğu, Filistinlilerin topraklarına erişiminin sınırlı oluşunu hasatlarını çalmak için kullanan yerleşimcilerden şikayetçi. İsrail makamlarına şikayette bulunulmasına rağmen kimse sorumlu tutulmuyor ve çiftçilere kayıpları için tazminat ödenmiyor.

"İsrail ordusunun ağaçlarımızı yok etmek ve hasadımızı çalmak için yerleşimcilerle komplo kurduğuna inanıyoruz" diyor Abu Ras: "Ordu her yıl izinlerin verilmesini geciktirerek yerleşimcilerin bundan faydalanarak zeytin hasadımızı çalmalarına ve ardından ağaçlara zarar vermelerine izin veriyor."

Nablus vilayetindeki Burin köyünden bir çiftçi olan 59 yaşındaki **Doha Asous**, Givat Ronen'in hemen yanında 200 zeytin ağacının dikildiği 11 dönümlük araziye sahip. Yılın büyük bölümünde arazisine erişimi yasak ve yerleşimcilerin zeytinlerini çaldığını ve ağaçlarını kestğini söylüyor.

"Geçen yıl İsrail ordusu bize zeytin hasadı için topraklarımıza bir günlük giriş izni verdi, yerleşimcilerin hasadı çaldıklarını ve ağaçları kestiklerini gördük" diye anlatıyor. *"Polise ve insan hakları gruplarına şikayette bulunduk, ancak hiçbir yerleşimcinin tutuklandığına dair bize bilgi verilmedi."* Yerleşimcilerin 2015 yılında da zeytinliklerini ateşe verdiklerini söylüyor. Aile şikayette bulundu ancak rahatsız edici derecede tanıdık bir cezasızlık modeliyle hiçbir sonuç çıkmadı. Burin sakinleri, yalnızca 2020 yılında yerleşimciler tarafından 5.000 ağacın yakıldığını, tek bir saldırganın bile sorumlu tutulmadığını bildirdi.

Oslo Anlaşmaları, Batı Şeria'yı A, B ve C bölgelerine böldüğünde, tamamen İsrail'in kontrolünde kalan C bölgesi, ekilebilir arazinin yüzde 63'ünü barındırmaktaydı. Özellikle "Filistin'in gıda sepeti" olarak bilinen Ürdün Vadisi'nin bu gölgede kalması Filistin tarımına önemli bir darbe vurmuştu. Bu bölgelerde yaşayan ve tarımla uğraşan Filistinliler, kendi bahçe ve tarlalarına erişimden mahrum edilmiş ve sonuç olarak Yahudi yerleşimcilerin tarım arazilerinde çalışmak zorunda bırakılmışlardır.

7 Ekim'den sonra başlayan İsrail saldırıları Gazze'deki tarım alanlarını ve zeytinlikleri daha da geri dönülmez biçimlerde tahrip etti. Saldırıları nedeniyle Filistinliler zeytin hasadı yapamazken, Gazze'deki tarım alanlarının, içlerinde zeytin bahçelerinin de bulunduğu yüzde 22'si, İsrail'in saldırılarında tamamen yok edilmiştir.

BAKLA, BAMYA VE DİĞER TARIMSAL ÜRÜNLER

İsrail'in Gazze şeridinin sınırlarında tarıma kapalı bir tampon bölge açması da bölgedeki tarım faaliyetlerini olumsuz etkileyen unsurlardan biri oldu. Eylül 2000'den bu yana önce 100, sonra 500 metreye çıkarılan bu tampon bölge, 7 Ekim'den sonra 1 kilometreye çıkarılmak istendi. İsrail bu bölgeyi ilaçlıyor ve kullandığı ilaçlar tampon bölgenin dışındaki tarım arazilerine de zarar veriyor. Bu ilaçlamalar nedeniyle mahsullerini kaybeden çiftçilerin tanıklıkları durumu açıkça ifade etmektedir; çiftçiler ilaçlar tarafından kullanılamaz hale getirilen ürünlerini imha etmek zorunda kalmış ve bu da onlar için ciddi bir maddi kayba neden olmasının yanı sıra gıdaya erişim ihtimalini azaltmıştır.¹⁶

2014 yılında Koruyucu Hat Operasyonu'ndaki çatışmaların sona ermesinden bu yana ordu, Gazzeli çiftçilerin çevredeki çitlerden 100 metre mesafeye kadar arazi işlemesine izin verdi. Ordu ayrıca, mahsullerin yetiştirilmediği 'tampon bölgeyi' korumak amacıyla, Aralık-Ocak ve Nisan aylarında olmak üzere yılda iki kez çit boyunca ilaçlama da yapıyor. [Uygulanan ilaçlar 100 metre sınırını aşan tarım arazilerine de zarar veriyor.](#)

¹⁶ "Military sprays herbicides along Gaza border, destroying crops in 200 hectares", ReliefWeb, Mart 2017; <https://reliefweb.int/report/occupied-palestinian-territory/military-sprays-herbicides-along-gaza-border-destroying-crops>

[2017 yılında İsrail ordusu ilk kez çiftçilerin mahsullerini korumak için gerekli hazırlıkları yapmalarına olanak sağlamak amacıyla sınıra yakın bölgeyi ilaçlama planlarına ilişkin önceden bildirimde bulundu.](#) Aralık 2016'da Kızıl Haç, Filistin Tarım Bakanlığı'na, İsrail ordusunun 25 Aralık 2016 ile 5 Ocak 2017 tarihleri arasında kuzeyde Beyt Hanun bölgesinden güneyde Refah'a kadar Gazze-İsrail sınırı boyunca ilaçlama yapacağını bildirdi. Ancak 23 ve 24 Ocak tarihlerinde ordu, önceden bildirimde bulunmaksızın bu kez sınır boyunca Gazze'nin merkezinden güneyine doğru ilaçlamaya yeniden başladı. [Hazırlıksız yakalanan çiftçiler ağır kayıplara uğradı.](#)

Han Yunus Bölgesi, El Kararah'dan çiftçi ve evli, altı çocuk babası [Salah Muhammed Suliman el-Najar \(53\)](#), mahsullerine verilen zararı şöyle anlattı: *"Hayatım boyunca çiftçi olarak çalıştım. Şu anda tamamı İsrail sınırından 400 ila 650 metre uzakta olan yaklaşık altı hektarlık kiralık araziyi işletiyorum. Ispanak, mısır, bakla, mercimek ve buğday yetiştiriyorum. Tüm bu mahsullerden sadece baklalar ilaçlama öncesinde toplanmaya hazır. Ispanak yapraklarının yaklaşık yirmi gün içinde pazarda toplanıp satılmaya hazır hale gelmesi gerekiyordu. 23 Ocak 2017 Pazartesi günü sabah saat 7.00'de her gün olduğu gibi arsamdaydım. Aniden işgal kuvvetlerine ait bir püskürtme uçağı ortaya çıktı ve sınır çiti boyunca püskürtmeye başladı. O gün rüzgar doğudan güneybatıya doğru estiği için tarlalarımıza doğru esiyordu ve herbisit kalıntıları bitkilerime ulaşıyordu.*

Hemen Kızıl Haç'ı ve (Filistin) Tarım Bakanlığı'nı aradım, olanları anlattım. Saat 10:00'du. O gün Kızıl Haç'ın hazır bulunduğu sırada başka bir uçak geldi ve bölgeye ilaçlama yapmaya devam etti. Öğleden sonraya kadar ilaçlamaya devam ettiler. Ispanak mahsulümün tamamını kaybettim; yapraklar yandı ve tamamen yok oldu. Tekrar büyümeyecek. Diğer mahsullere gelince, fidan yapraklarının zarar görmesi nedeniyle bitkiler boyutlarının yalnızca %50'sine ulaşacaktır. Ayrıca Tarım Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı spreyden zarar görmüş bitkilerin piyasada satılmasını yasaklıyor ve talimatları zarar görmüş tüm mahsullerin imha edilmesi yönünde.

Bu mahsullere yatırdığım tüm parayı kaybettim; gübre, tohum, çiftçilik ve ilaçlama için 40.000 İsrail şekeli (~10.800 ABD Doları). Bütün bu para boşa gitti ve şimdi çeşitli tedarikçilere 40.000 şekelden fazla borcum var. Araziyi yeniden hazırlayıp yeniden dikmem gerekecek. Bu ay biber ekeceğim ve tekrar püskürtmeleri durumunda onları korumak için plastik örtüyle kaplamam gerekecek.

Geçmişte ordunun ilaçlamalarından dolayı kayıplar yaşadım ve hiç kimse bana bunların karşılığını vermedi."

Han Yunus Bölgesi, a-Zanah'dan çiftçi, evli ve sekiz çocuk babası [Riyad Rizeq İbrahim Abu Samur \(32\)](#), uğradığı ağır hasarı şöyle anlattı: *"On yedi yıldır çiftçi olarak çalışıyorum. Şu anda ispanak, buğday, maydanoz, lahana, fesleğen ve khubeiza (ebeğümeci) yetiştirdiğim yaklaşık on hektarlık araziye kiraliyorum. Parseller sınır çitinin yaklaşık bir kilometre batısında yer alıyor. 23 Ocak 2017 Pazartesi günü sabah 7:00'de arsamdaydım. Rüzgâr doğudan güneybatıya, bizim topraklara doğru esiyordu. Bir sprey uçağı gelip çit boyunca herbisitleri püskürtmeye başladı ve kalıntı bitkilerime ulaştı.*

Mahsulleri kurtarmak için çılgınca bağdırmaya ve Manzidan gibi tarım ilaçları sıkmaya başladım. Püskürtme uçağı öğleden sonraya kadar çalışmaya devam etti. Aslında ilaçlamayı yapan iki uçak vardı. Tarım Bakanlığı'nı ve Kızıl Haç'ı aradım. Bazı Kızıl Haç görevlileri gelip ilaçlama yapan uçakları filme almaya başladı.

Yaklaşık iki gün sonra mahsullerde hasar belirtileri görülmeye başladı. Ispanak mahsulüm tamamen yandı. Soğanın büyümesi durdu ve khubeiza, fesleğen, maydanoz, lahana ve buğday da yandı. Ispanak, maydanoz, lahana ve khubeiza satışa hazırda ama ilaçlama yüzünden artık onlardan tek şekel bile kazanmayacağım. Bütün mahsulleri topladım ve her şeyi attım. Tarım Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı yasakladığı için zarar gören hiçbir ürünü satamıyorum.

Bu, pestisit, gübre, tohum, su ve işçi ücretlerini de içeren yaklaşık 20.000 Ürdün dinarı (~28.200 ABD Doları) tutarında bir kayıp anlamına geliyor. Şu anda işletmelere, su kuyusu sahiplerine ve gübre tedarikçilerine yaklaşık 150.000 şekel (~40.600 ABD Doları) borcum var. Araziyi yeniden hazırlayıp yeni ürünler ekecek param yok çünkü tedarikçiler bana krediyle tohum, malzeme ve gübre vermeyi reddediyor. Önce mevcut borcumu ödememi istiyorlar.

Biz bu ürünlerden elde edilen gelirle geçinen on kişilik bir aileyiz. Ayrıca hepsi evli ve çocuklu on işçim var ve bunların maaşlarını şu anda ödeyemiyorum. İlaçlamadan bu yana her gün araziye geliyorlar ama tüm bitkiler yandığı için işleri yok.

Mahsullerimi iyi bir fiyata satmayı umuyordum, bu da bana başka arazileri kiralamamı ve daha fazla mahsul yetiştirmemi sağlayacaktı. Bütün yıl ürünlerimi satabileceğim günü bekledim ama maalesef mahsulün tamamı zarar gördü.

Son birkaç yılda, uçaklar herbisit püskürttüğünde tüm ürünlerimi kaybettim. Hiç kimse bu kayıplarımı telafi etmedi. Eğer bu ilaçlama gelecekte de devam ederse çiftçi olarak çalışmaya devam edemeyeceğim. İlaçlamadan dolayı uğradığım zarar çok ciddi, birikmiş olan borcumu ödeyemem diye endişeleniyorum.”

Çiftçi ve evli, el-Kararalı dokuz çocuk babası [Omar Muslem Hamad Abu Zaher \(43\)](#) ise şunları söyledi: “İsrail'de çiftçi olarak çalışıyordum. İkinci intifada başladığından beri bize çalışma izni vermiyorlar, ben de buradaki arazimde çalışıyorum. İsrail sınır çitinden yaklaşık 500 metre uzakta, yaklaşık çeyrek hektarlık bir arsaya sahibim. Bu arsa ailemin tek gelir kaynağıdır. İki oğlum, 18 yaşındaki Şadi ve 17 yaşındaki Eşref, bitki yetiştirmeme yardım ediyor.

Eylül 2016'da arsama bakla ekdim. Yaklaşık dört ay sonra ürün vermeye başladılar. Bitki olgunluğa ulaştığında yaklaşık on kez, bazen daha fazla toplanabilir. Benim arazimdeki bitkiler her hafta yaklaşık 150 kg bakla ürettiyordu. 2017 yılının Ocak ayı başlarında mahsulün ilk turtasını toplayıp pazarda iyi bir fiyata sattım. Ocak ortasında tekrar seçtim.

Daha sonra 23 Ocak 2017'de İsrail uçakları geldi ve sınır çiti boyunca bitki ilaçları sıkıldı. O gün tarlamdaydım ve herbisitlerin toprağıma ve bitkilerime ulaştığını açıkça gördüm. Hemen su pompasını açıp bitkileri yıkamaya başladım. Herbisitlerin etkisini olabildiğince azaltmak için akşama kadar yıkamaya devam ettim ama faydası olmadı. Üç gün sonra bakla bitkilerinde lekeler ve yanık izleri görülmeye başladı. Bazıları solmuştu.

(Filistin) Tarım Bakanlığı doğrudan ilaçlamadan zarar gören ürünü satmamamız konusunda bizi uyarmıştı, bu yüzden ilaçlama sonrası olgunlaşan yaklaşık 100 kg baklayı atmak zorunda kaldım. Şimdi bitkilere ne olacağını görmek için bekliyorum. Belki sabırla beklersem bitkiler yeniden meyve verir ve tarlayı sürmek zorunda kalabilirim.

Bu, İsrail ilaçlama uçaklarının mahsullerimizi yok etmesi ve bize bu kadar sıkıntı vermesi ilk kez değil. Geçen yıl arsada bamya yetiştirdim ve birkaç ay fidanlarla ilgilendim. İsrail uçakları gelip toprağı ilaçladığında tüm fidanlarıma zarar verdiler, ben de toprağı sürmek zorunda kaldım çünkü bamya fidanları bu tür kimyasal maddelere maruz kalamaz.

İsrail tarafının bunu bilerek yaptığını düşünüyoruz. Sabahın erken saatlerinde ilaçlama yapıyorlar ve rüzgar doğudan batıya doğru estiğinde herbisitleri topraklarımıza taşıyor. Bunu sınır çitlerine yakın arazilerde ekimi durdurmamız için bize baskı yapmak için yapıyorlar.”

Gazze’de tarımsal alanlar, toplam alanın yaklaşık yarısını kaplamaktadır. Aralık 2017 ile Aralık 2023 arasında toplanan uydu analizini 18 Aralık 2023 tarihli bülteninde paylaşan Birleşmiş Milletler, 7 Ekim 2023’ten bu yana süren çatışmanın ekili mahsullerin sağlığında ve ekilebilir alanlarda düşüşe sebep olduğunu göstermektedir.

İsrail devletinin yerleşimci politikalarının sömürgecilikle eşleşerek Filistinlilere ancak İsrail için çalışmak kaydıyla yaşam alanı bırakması olarak özetleyebileceğimiz tüm bu baskı ve şiddet eylemleri bu rapora da yansımıştır:

Gazze'nin 185 km²'lik ekilebilir topraklarının yüzde 18'inin koşullarında önemli bir düşüş yaşanmış ve yüzde 39'u İsrail devleti eliyle zarar görmüştür.

Gıda hakkı temel bir insan hakkıdır. İsrail devleti bilerek ve isteyerek, sistematik bir biçimde Filistin halkının gıda hakkını gasp etmiştir.

Bu çok açık bir şekilde insanlığa karşı işlenmiş bir suçtur ve Filistinlilere dönülecek bir Filistin bırakmamak niyetiyle yapıldığı aşikardır. Nehirden denize uzanan ve Filistinlilerin toprağını işleyerek sahip çıktıkları bu coğrafya aynı zamanda insanlığın yurdu biricik gezegenimizin de bir parçasıdır ve İsrail bariz bir eko-kırım suçu işlemektedir.

AÇLIK, YETERSİZ BESLENME VE HASTALIKLAR

Gazze şeridi, İsrail'in ablukasının etkisiyle 7 Ekim 2023 öncesinde bile yetersiz beslenmeyle karşı karşıyaydı. 2012 yılında hazırlanan "2020'de Gazze: Yaşanabilir bir yer mi?" başlıklı bir Birleşmiş Milletler raporunda, o tarihte 1,6 milyon olan Gazze nüfusunun artacağı öngörülerek elektrik üretiminde, okul ve hastane sayısında, temiz su altyapısında iyileştirmeler yapılmasının önemi vurgulanıyordu.¹⁷

Bu rapora göre, Gazze'nin 2012 yılındaki nüfusunun yaklaşık yüzde 80'i insani yardıma muhtaçtı. Hanelerin yaklaşık yüzde 44'ü gıdaya erişim sorunu yaşıyordu ve diğer yüzde 16'sı da gıda güvensizliği riskiyle karşı karşıyaydı. Hanelerde toplam gelirin yaklaşık yarısı gıda için harcanıyor ve halkın yüzde 39'u yoksulluk sınırının altında yaşıyordu. Bu tarihte Gazze'deki tarım topraklarının yüzde 35'i sınırdaki tampon bölgede bulunduğu için tarım yapılamıyordu. Benzer şekilde balıkçıların da Oslo Sözleşmesi'nde kabul edilen karasularının yüzde 85'ine erişimi bulunmuyordu.¹⁸ Bunun sonucu olarak balık miktarı yıllar içerisinde düzenli olarak azalmıştır.

Bu koşullarda dışarıdan gelen gıda yardımları Gazze için hayati bir role sahipti; yardımların 7 Ekim 2023 saldırılarıyla birlikte kesilmesi de benzer sebeplerle yıkıcı bir etki yarattı.

Filistinlilerin topraklarından çıkarılması, tarımla bağlantılarının kesilmesi veya sekteye uğratılması, tarımsal alanlarda yaşayan Filistinlilerin zorla kent gettolarına hapsedilmesi, işlenmiş gıda alımında artışla sonuçlanmıştır: İsrailliler için 68 olan diyabete yakalanma risk yaşı, Filistinliler için 57'dir ve elli yaşın üzerindeki Filistinli kadınlarda diyabet oranı yüzde 50'ye varan endişe verici bir seviyededir. Bu özellikle, daha önce diyabet hastalığının nadiren görüldüğü Bedevi nüfusunda yetişkin kadınların yüzde 70'ini etkileyen yaygın bir durumdur ve bir halk sağlığı krizi haline gelmiştir.¹⁹

7 Ekim'in ardından gelen kuşatma ve saldırılar zaten çok kötü olan durumun, gıda alanında da hızla daha da kötüleşmesine neden oldu.

Bombalamalar, elektrik ve yakıt eksikliği fırınların kapanmasına yol açmıştır.

İsrail güçlerinin nüfusu Gazze şeridinin kuzeyinde, güneyine doğru göçe zorlaması sonucunda iki milyon kişi yerinden edildi. 9 Ekim 2023'te İsrail Savunma Bakanı Yoav Gallant'ın yaptığı açıklamada Gazze'de tam bir kuşatma uygulanacağı belirtilmiş ve Gallant "yakıt, gıda, elektrik yok, her şey kapalı" demiştir.²⁰ Gerçekten de İsrail 15 Ekim'e kadar bölgeyi susuz bırakmıştır. Altyapının, yani fırınların, kanalizasyon pompalarının, su arıtma istasyonlarının, hastanelerin ve kuyuların işleyebilmesi için gerek olan yakıtın gönderilmesi ise ancak bir ay sonra, 15 Kasım'ı bulmuştur.

¹⁷"Gaza in 2020: A liveable place?" UNRWA, Ağustos 2012.

¹⁸A. g. e.

¹⁹ Osama Tanous, On Settler Colonialism, Environment and Health, Jerusalem Quarterly, Sayı 95, sf. 112- 115.

²⁰ "Israel announces 'complete siege' of Gaza, cutting its electricity, food, water, and fuel", Business Insider, Ekim 2023; <https://www.businessinsider.com/israel-gallant-announces-complete-siege-gaza-no-electricity-food-fuel-2023-10>

Bunun sonucunda un fiyatı on katına çıkarken, dışarıdan Gazze şeridine giren kamyon sayısı da günde 500'den 100'ün altına indi.²¹

Kuzey Gazze'deki tarım arazilerinin yaklaşık yüzde 40'ı, 7 Ekim 2023'ü takiben ve çok kısa bir süre içinde kullanılamaz duruma geldi. Elektrik ve sulama suyu krizleri de buna eklenince tarımsal üretim tamamıyla durmuştur.

İsrail'in bölgedeki gıda tesislerini de vurması sonucunda geriye sadece bombardımanlar ve kara operasyonları altında sürdürülmeye çalışılan kentsel (bitkisel) tarım kaldı. Hayvancılık faaliyetleri, yem yetersizliği yüzünden çoktan çökmüş durumda; besi hayvanları zaten gıda bulunamadığı için hemen ilk haftalarda ölmüştür.

Özellikle İsrail kara hareketinin başladığı bölge olan Kuzey Gazze'de, piyasada bulunan az sayıdaki gıda ürününün fiyatları Eylül 2023'e kıyasla yüzde 50 ila yüzde 200 artmış olup (unlu mamullerde yüzde 50, sebze fiyatlarında yüzde 200, pirinçte yüzde 45) buna bir de yakıt fiyatlarındaki yüzde 500'lük artış eklenmiştir.²²

Tüm bu nedenler Gazze Şeridinde açlığın giderek artıp nüfusun tamamına yayılmasına neden oldu.

Resmî kurumlar ile uluslararası sivil toplum kuruluşlarının ortaklaşa hazırladığı ve açlığın farklı boyutlarının ölçülerek önlenmesi amacıyla oluşturulmuş "Entegre Gıda Güvenliği Faz Sınıflandırması" gıda güvenliğini beş kategoride değerlendiriyor.

Bu kategoriler sırasıyla;

- i. minimal,
- ii. stresli,
- iii. kriz,
- iv. acil durum,
- v. kıtlık olarak adlandırılır.

24 Kasım – 7 Aralık 2023 arasında yapılan bir araştırmaya göre, Gazze'de yaşayanların yüzde 93'ünün üçüncü aşamada veya iv ve v. kategorilerde açlık çektiği sonucuna ulaşılırken, nüfusun yüzde 15'ten fazlasının beşinci aşama olan kıtlık seviyesinde bulunduğu sonucuna varılmıştı.²³

İnsanların sağlıklı olmak için her dört besin grubundan da –süt ve süt ürünleri, et yumurta ve kuru baklagiller, sebze ve meyve grubu, ekmek ve tahıl grubu– dengeli bir şekilde beslenmesi gerekiyorken 26 Aralık 2023 tarihli bir UNICEF araştırması Gazze'de bulunan 2 yaş altı

²¹ "War, hunger and disease stalk Gaza's 2.2m people", The Economist, Ocak 2024;
<https://www.economist.com/middle-east-and-africa/2024/01/04/war-hunger-and-disease-stalk-gazas-22m-people>

²² IPC Special Brief – Gaza Strip, 21 Aralık 2023

²³ "Israel is starving Gaza", B'Tselem, Ocak 2024;
https://www.btselem.org/gaza_strip/20240108_israel_is_starving_gaza

çocukların yüzde 90'ının bir veya iki besin grubundan beslenebildiğini, kadınların yüzde 25'inin tek tür, yüzde 65'inin yalnızca iki tür yiyecek tüketebildiğini ortaya koydu.²⁴

Gıdaya ulaşımın Gazze'de bir ölüm kalım meselesi haline geldiğini gösteren bir başka örnek de 29 Şubat 2024'te yaşanan ve "Un Katliamı" olarak bilinen olaydır.

Bu tarihte gıda yardımlarını almak üzere toplanmış olan binlerce kişiye İsrail güçleri tarafından açılan ateşte en az 118 Filistinli ölürken 760 Filistinli de yaralanmıştır.²⁵ İsrail yardımların sadece Mısır ve Gazze arasındaki Refah sınır kapısından geçmesine izin vererek Gazze'ye ulaşma süresini de uzatmaktadır. Ayrıca Gazze şeridindeki yolların tahrip edilmiş olması da yardımların geniş bir nüfusa ulaşmasını güçleştirmektedir. Bunun sonucunda Gazze'de özellikle çocuklar ve bebekler kıtlıkla karşı karşıya kalmıştır –2 yaş altındaki bebek sayısı 135.000'dir. 3 Mart 2024 tarihli Reuters bülteni, en az 15 çocuğun, yetersiz beslenme ve dehidrasyon nedeniyle öldüğünü bildirmiştir.²⁶

ÖZET

Görüleceği üzere, tohumları 19'uncu yüzyılın sonunda, sayıları 20 bin kadar olan Yahudi yerleşimcilerle atılan İsrail, Filistin topraklarında daima istilacı bir tutum sergilemiştir. Filistin halkının yaşam alanlarının her an daha da daraldığı, savaş harici zamanlarda dahi su ve gıdanın birer zulüm ve baskı aracına dönüştürüldüğü bölgede 7 Ekim 2023'ten sonra yaşananların ise artık son darbe olduğunu söylemek yanlış olamaz.

İsrail devleti sömürgeci ve yerleşmeci bir politikasıyla uyumlu olarak, 7 Ekim 2023 Hamas saldırısını, on yıllardır yaptığı hazırlığa kılıf olarak kullanmış, Filistin topraklarının tümünü ilhak etmek ve bu topraklara tek bir Filistinlinin dönmesine imkân vermeyecek şekilde yapısal ve ekolojik yıkıma girişmiştir.

İsrail bunu kendini savunmak için yapmıyor. Kaldı ki kendisini kime karşı savunuyor olabilir? Kendisine tehdit oluşturması imkânsız kılınmış sivil halka karşı mı?

Bu işgalci güç kuruluş amaçlarıyla uyumlu bir ilhakin planlayıcısı, topyekûn saldırı ile yürüttüğü bir savaşın planlayıcısı ve uygulayıcısıdır.

Bir savaş yöntemi olarak sivillerin aç bırakılması Cenevre Sözleşmelerine Ek Birinci Protokol'ün (Protokol I) 54(1) maddesi ve İkinci Ek Protokol'ün (Protokol II) 14. maddesi uyarınca yasaklanmıştır.

²⁴ A. g. e.

²⁵ Stephen Quillen ve Federica Marsi, "Israel's war on Gaza updates: US confirms humanitarian aid airdrops", AlJazeera, Mart 2024; <https://web.archive.org/web/20240303030846/https://www.aljazeera.com/news/liveblog/2024/3/2/israels-war-on-gaza-live-un-medics-say-many-gaza-aid-attack-victims-shot?update=2744882>

²⁶ "At least 15 children dead from malnutrition, dehydration at Gaza hospital - Gaza health ministry", Reuters, Mart 2024; <https://www.reuters.com/world/middle-east/least-15-children-dead-malnutrition-dehydration-gaza-hospital-gaza-health-2024-03-03>

İsrail I. ve II. Protokollere taraf olmamasına rağmen, bu yasak hem uluslararası hem de uluslararası olmayan silahlı çatışmalarda teamül uluslararası insancıl hukukun bir yansıması olarak kabul edilmektedir.

Vicdan da bunu emreder; herhangi bir çatışmanın tarafları "kasıtlı olarak [açlığı] kışkırtamaz" veya kasıtlı olarak "özellikle gıda kaynaklarından veya erzaktan mahrum bırakarak halkın açlık çekmesine" neden olamaz.

Bu bir insanlık suçudur.

Ayrıca, yine Cenevre Sözleşmesi uyarınca; savaşan tarafların, gıda ve tıbbi malzeme, tarım alanları ve içme suyu tesisleri gibi sivil nüfusun hayatta kalması için vazgeçilmez olan unsurlara saldırması da yasaktır.

Tüm devlet güçleri, ihtiyaç sahibi tüm sivillere hızlı ve engelsiz insani yardımı kolaylaştırmak ve yardımları kasıtlı olarak engellemek veya insani yardım personelinin hareket özgürlüğünü kısıtlamamakla yükümlüdürler.

Bu, insanlık haysiyetinin olmazsa olmazı koşuldur.

İKLİM ADALETİ

İKLİM ÇÖKÜŞÜ ÇAĞINDA YERLEŞİMCİ SÖMÜRGEÇİLİK

Yerleşimci sömürgecilik, çevresel yıkıma yol açan, sürdürülemez, sömürülen ve yıkıma sürüklenen bir halkın (Filistin) çöküşü pahasına devam ettirilen bir sistem ve nihayetinde mülksüzleştirmeyi amaçlayan yıkıcı bir yapılanma stratejisidir.

1901 yılında kurulan Yahudi Ulusal Fonu (JNF: Jewish National Fund), Filistin'de Yahudilerin kullanımı için toprak satın alma faaliyetini hayata geçirdi ve Filistinlilerin o günden bu yana mülksüzleştirilmesinin ilk adımları böylece atılmış oldu.

Gerçekte Filistin halkı nesiller boyunca biriktirdikleri benzersiz bir tarımsal uzmanlığa sahip olmasına rağmen, İsrail'in ilk başbakanı Ben-Gurion, 1942 tarihli bir broşürde, Filistin'in verimli toprakları olarak ün salmış Ürdün Vadisi'ni çorak bir arazi olarak tanımlıyordu ve ortaya, işgalin her türlüşünü haklı çıkaracağını düşündükleri siyonist bir retorik atılmış oldu. Buna "Filistinli fellahin (çiftçiler) ve Bedevilerin beceriksizlikleriyle toprağı mahvettikleri" iddiaları da eklendi ki bu da Ben-Gurion'un şu sözlerinde açıkça görülebilir: "... onlar tarafından başlatılmadığı ve hala tarım yapılmasını beklediğı sürece onların [Arapların] ülkeyi yönetme hakkını tanımıyoruz".²⁷

Büyük bir kısmının çöl olduğı iddia edilen Filistin topraklarının önemli bir bölümü ekili arazilerden oluşuyordu ve tarihsel kayıtlara Bereketli Hilal'deki en verimli topraklardan biri olarak geçmişti.²⁸ İsraili ilk yerleşimciler ise böylesi bir tarımsal deneyimden yoksundu. Siyonist bir öncü olarak tanınan ve ilk yerleşimciler arasında bulunan Hayyim Hisin, Filistin topraklarındaki ilk hasatlarının başarısızlığını şöyle dile getirmişti;²⁹

Araplar bize ne zaman arpa ekmek için çok geç olduğunu ya da toprağın buna uygun olmadığını söylediler, 'barbarlara' büyük bir özgüvenle, 'Oh, önemli değil' demekten asla çekinmedik. Toprağı derince süreceğiz, altını üstüne getireceğiz, tırmıkla temizleyeceğiz ve o zaman nasıl bir ürün elde edeceğimizi göreceksiniz! Kendimize büyük sabanlar temin ettik, onları toprağın derinliklerine gömdük ve acımasızca yorulan atlarımızı acımasızca kırbaçladık. Kendimize güvenimizin sınırı yoktu. Araplara tepeden bakıyor, bize öğretmesi gerekenin onlar olmadığını, bu barbarlara bir Avrupalının bu bakımsız topraklarda mükemmel aletler ve akılcı tarım yöntemleri kullanarak neler başarabileceğini gösterecek olanın biz olduğumuzu varsayıyorduk. Tek sorun, bizim Avrupa'nın tarım yöntemlerini sadece kulaktan dolma bilgilerle biliyor olmamız ve ziraatçılarımızın da [Filistin'deki koşullar hakkında] çok az şey biliyor olmalarıydı.

1929 yılında Filistin halkının ayaklanması sonucunda başlayan süreçte İngiltere hükümeti bir hukukçular ve iktisatçılar komitesi kurup bölgede incelemeler yapılmasını istedi. Hope Simpson Soruşturması olarak bilinen bu incelemede İsraili çiftçilerin toprağı tahribata uğratma riski oluşturduğı söyleniyor, alışkın oldukları yaşam standartlarını sürdürebilmek için

²⁷ "Greenwashing", Decolonize Palestine; <https://decolonizepalestine.com/rainbow-washing/greenwashing/>

²⁸ A.g.e

²⁹ Hisin H. (1976), "A palestine diary : memoirs of a bilu Pioneer 1882-1887". Herzl Press, 1976

“JNF ya da diğer Yahudi kurumlarından aldıkları sübvansiyonlarla korunmak zorunda oldukları” ifade ediliyordu.³⁰

Tarihin hangi noktasında ve nerede yaşanmış olursa olsun, tüm yerleşimci sömürgecilik örneklerinde benzer davranış modellerinin benimsendiğini görüyoruz:

- Yerleşimciler kalmak için gelirler; amaçları toprağı ele geçirmektir. Bu nedenle, işgal ettikleri bölgelerde toprağın kendileri için boşaltılmasını sağlayacak politikalarını hayata geçirirler. Yerli nüfusun topraklarına el koyabilmek için işgale ve yıkıma başvurur, eş zamanlı olarak bir de "toprağın doğru kullanımı" söylemine sığınır; istilalarını, yerli halkın toprağı verimli bir şekilde kullanmadığı iddiasıyla gerekçelendirirler.
- Yerleşimci sömürgeciler tüm bunları sürdürüebilmek adına ırkçılığı yükseltir, kullanır ve ondan beslenirler.
- Nihai amaçları, topraklarını ele geçirmek istedikleri Yerli halkları, kendileri için bir tehdit oluşturmamaya duruma getirmek, diğer bir deyişle baskı altında tutmak olur.

İsrail, Filistin topraklarını yeniden canlandırmak, “çölü yeşertmek” gibi söylemlere başvururken, işgal etmeye çalıştığı bölgenin boş bir çöl olduğuna dair mesnetsiz bir tablo sunmaya çalışıyordu ki bu da toprak temellükünü meşrulaştırma çabalarının bir parçasıydı.

İsrail de tıpkı tarihteki diğer örnekleri gibi, ta en başından beri toprak talep etti, yüz binlerce Filistinliyi topraklarından kovdu, bunu başaramadığı bölgelerde sivillere saldırdı, tarımı, su kaynaklarını, enerji altyapısını yıkıma uğrattı. Bugün bu eli kanlı rejim hepimizin gözleri önünde bir soykırıma girişmişken Filistinlilerin yurtlarına geri dönme ya da egemenlik talep etme haklarını reddediyor, evlerini ve tarlalarını buldozerlerle yıkıyor, çevreye onulmaz zararlar veriyor.

İnsan Hakları İzleme Örgütü tarafından, Aralık 2023'te paylaşılan uydu görüntüleri, İsrail ordusunun kara hareketinin başladığı 27 Ekim'den bu yana, Gazze'nin kuzeyindeki meyve bahçeleri, seralar ve tarım arazileri gibi tarım alanlarının, İsrail güçleri tarafından yerle bir edildiğini göstermektedir.³¹

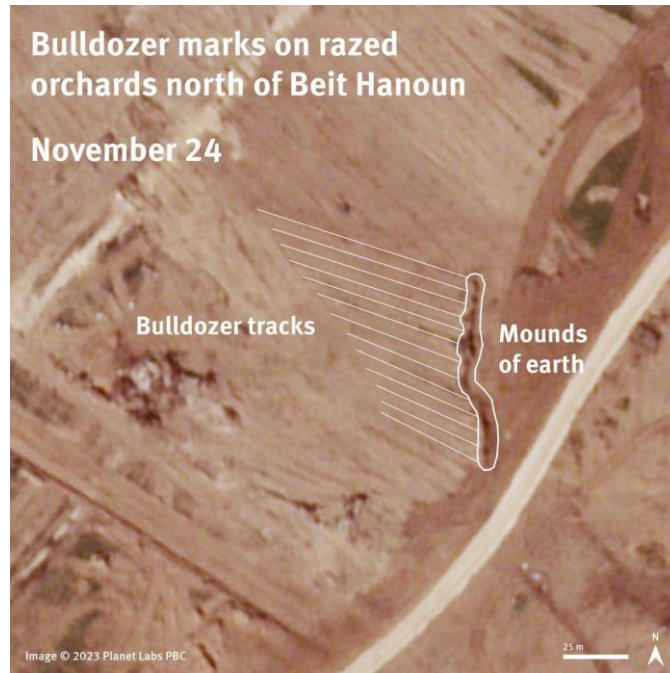
³⁰ John Hope Simpson, “Hope Simpson Report (1930)”

³¹ “Israel: Starvation Used as Weapon of War in Gaza”, HRW: Human Rights Watch, Aralık 2023; <https://www.hrw.org/news/2023/12/18/israel-starvation-used-weapon-war-gaza>



15 Ekim 2023 © 2023 Planet Labs PBC

Aynı kaynaklara göre, İsrail ordusu ayrıca, tünelleri ve bir takım askeri hedefleri temizlediğini iddia ederken Beyt Hanun'da bir tarım alanına saldırıyordu. Beyt Hanun'un kuzeyindeki tarlalar ve meyve bahçeleri, İsrail'in Ekim sonundaki kara operasyonlarının ardından yaşanan çatışmalar sırasında ilk kez zarar görmüş bir bölgedir. Uydu görüntüleri bölgedeki meyve bahçelerinin, tarlaların ve seraların sistematik olarak yerle bir edildiğinin, geriye sadece kum ve toprak bırakıldığının kanıtıdır. Yüksek çözünürlüklü görüntüler, buradaki akıl almaz yıkım için buldozerlerin kullanıldığını da ortaya seriyor.



24 Kasım 2023 © 2023 Planet Labs PBC

Gazze'den 26 Kasım'da bildirilmiş olduğu şekliyle; İsrail ordusu 7 Ekim'den Kasım sonuna kadar, yani iki ay içinde, Gazze Şeridi'nde 40.000 ton patlayıcı kullanmış ve "görünürdeki amacının bölgeyi yaşanmaz hale getirmek olduğunu" bir kez daha açıkça göstermiştir.³² – Hiroşima'ya atılan atom bombası 18 ton patlayıcıya eşdeğer güçteydi ki dünyanın en yoğun nüfuslu bölgelerinden biri olan Gazze'nin yüzölçümü 360 kilometrekare iken Hiroşima'nın yüzölçümü 900 kilometrekaredir.

Yoğun bombardıman kullanımı, insan ve çevre sağlığı üzerinde son derece ciddi sonuçlar doğurabilecek kadar kimyasal madde ve zehirli gaz salımına sebep olur. İsrail'in on binlerce tonluk patlayıcı kullanmasının insan ve diğer canlılar ile çevreye vereceği zararın büyüklüğünü tahmin etmek zor değil. Nitekim Doğanın Korunması İçin Arap Grubu'nun (APN) raporuna göre, 2021'deki 11 gün süren bombardımanında 16,5 milyon metrekare ekili arazinin ve 730 bin metrekare meyve veren ağaç arazisinin yok olmasına neden olmuş, ayrıca 165 tarımsal göleti ve 2 bin serayı yerle bir etmişti.³³

Bu noktada, akla şöyle bir soru gelebilir: Peki, yerleşimciler Filistin topraklarına eninde sonunda el koymayı amaçlıyorlarsa, onu neden böyle bir yıkıma sürüklüyorlar?

Yerleşimci sömürgecilik, kapitalizmin kâr odaklı itici gücüyle ilerliyor, yerleşimciler sömürdükleri halkın dayanıklılık ilişkilerini yok ederken bir yandan da işgal ettikleri toprakların "doğru kullanımının", doğası gereği sürdürülemez olan "maksimum üretim kapasitesine ulaşmak" olduğu fikrini savunuyorlar. Dolayısıyla buradaki amaç zaten yüksek düzeyde bir kolektif devamlılık değil, kapitalist kâr güdümlü bir 'işgal et-yok et' düsturudur. Ve kapitalizmin itici gücü de, iklim çöküşünün başlıca sorumlusu olan, savaş makinelerini besleyen fosil yakıt endüstrisi. Diğer bir deyişle, iklim çöküşünü durdurmak ve iklim adaletini sağlayabilmek için kurtulmamız gereken fosil yakıt şirketleri şimdi de soykırıma yakıt sağlıyor.

Ham petrol ve rafine ürünlerin İsrail'e tedarik zincirlerinin izini süren araştırma, yakıt kaynaklarıyla bu soykırıma destek veren çeşitli ülkeler ve şirketleri Mart 2024'te ortaya çıkardı.³⁴ İsrail'in Filistin'deki soykırımına yakıt sağladıkları ortaya çıkan *BP*, *Chevron*, *ExxonMobil*, *Shell*, *Eni* ve *TotalEnergies* gibi petrol devleri, özellikle Azerbaycan ve Kazakistan üzerinden İsrail'e petrol tedarik eden projelerde sahip oldukları hisseler ve yürüttükleri faaliyetlerle öne çıkıyor, hepsinin suç ortağı oldukları net bir şekilde görülebiliyor. İklim krizini büyütürken hesaplarını dudak uçuklatacak kâr oranlarıyla şişiren bu açgözlü, eli kanlı şirketlerin tek umursadığı şey kârları ve bu uğurda kurdukları güç ilişkileri. Bir soykırımdan dahi

³² "Israel dropped 40,000 tons of explosives on Gaza Strip since Oct. 7, says media Office", Middle East Monitor, Kasım 2023; <https://www.middleeastmonitor.com/20231126-israel-dropped-40000-tons-of-explosives-on-gaza-strip-since-oct-7-says-media-office/>

³³ "There won't be strawberries this year", ARDD, Ocak 2024; <https://ardd-jo.org/blogs/there-wont-be-strawberries-this-year-the-environmental-impact-of-israels-assault-on-gaza/>
https://journals.lww.com/environepidem/fulltext/2022/02000/the_destruction_of_gaza_s_infrastructure_is.3.aspx; Al-Hindi, Adnana,*; Aker, Amirab; Al-Delaimy, Wael K.c. "The destruction of Gaza's infrastructure is exacerbating environmental health impacts. Environmental Epidemiology", 6(1):p e186, Şubat 2022.

³⁴ "Investigating the countries and companies behind Israeli crude oil and fuel supply chains", Oil Change International, Mart 2024

kazanç sağlamak istiyorlar. Tıpkı İsrail'i savaş makineleriyle donatan ABD gibi, *BP, Chevron, ExxonMobil, Shell, Eni* ve *TotalEnergies* de soykırımın suç ortakları olarak anılmalıdır.

İsrail'in petrol ihtiyacı ağırlıklı olarak Hazar Denizi bölgesinden geliyor –özellikle de Bakü-Tiflis-Ceyhan boru hattı (Azerbaycan'dan) ile Hazar Boru Hattı Konsorsiyumu güzergahı (Kazakistan ve Rusya'dan).

Aşağıdaki fotoğraf hem Türkiye'de sonlanan Bakü-Tiflis-Ceyhan boru hattının (kırmızı) hem de Rusya'nın Karadeniz kıyısındaki Novorossiysk'te sonlanan Hazar botu hattını (yeşil) ve beraberinde, İsrail'e giden tankerlerin rotalarını (kesikli beyaz) göstermektedir.³⁵

Türkiye de burada bir transit ülke olarak rol oynamaktadır.



2024'ün ilk günlerinde yayımlanan “Silahlı Şiddete Karşı Eylem (AOAV: *Action on Armed Violence*)” raporunun ortaya serdiği üzere, 2023 yılında küresel sivil ölümlerinde ve patlayıcı silah kullanımı olaylarında %69'luk artış yaşandı.³⁶ Bunun beraberinde getirdiği şey, küresel sivil ölümlerinde de bir önceki yıla kıyasla %122'lik bir yükseliş yaşanmış olmasıydı. Rapora göre, “Gazze'deki Demir Kılıç Operasyonu bu artışa önemli ölçüde bulunmuş ve küresel sivil ölümlerinin %37'si bu operasyonda” yitirilmişti. Aynı rapor, “Patlayıcı silahlardan kaynaklı sivil ölümlerinin %77'sinden devletler sorumludur” diyerek peşine şu bilgiyi de ekliyor; “İsrail 2023 yılında açık ara en çok zarar veren devlet aktörü olmuştur.”

İsrail bu silahlara yenilerini de ekledi ve 7 Ekim 2023'ten bu yana hem soy-kırım hem de ekokırım gerçekleştirmeye devam ediyor.

Aynı silahlarla fırınları, hastaneleri vurdu, Filistin'i enerji kaynaklarından yoksun bıraktı. Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) Entegre Gıda Güvenliği Faz Sınıflandırması (IPC) Gazze Kıtık İnceleme Raporu, “İçme, yemek pişirme ve hijyen için gereken su teminindeki yetersizliğin başlıca

³⁵ “Israeli crude and fuel supply chains”, Oil Change International, Mart 2024;

<https://docs.datadesk.eco/public/976ce7dcf00743dc/>

³⁶ “122% rise in global civilian fatalities from explosive weapons in 2023: a year of harm reviewed”,

AOAV.org.uk, Ocak 2024

nedeni yakıt sorunudur” diyor; “8 Aralık 2023 itibariyle Gazze belediyesi, tüm pompa istasyonlarının yakıtı biterken ve sadece üç belediye kuyusu çalışır durumda kalırken, şehir sokaklarına kanalizasyon taşıdığını bildirmiştir . . . Aynı nedenle katı atık toplama çalışmaları da tamamen durmuş, su bulunamaması nedeniyle tuvaletler kullanılamaz hale gelmiştir.”³⁷

BM Yardım ve Bayındırlık Ajansı (UNRWA) 17 Kasım’da, Gazze’de yakıtın tamamen tükenmesinin, su temini, kanalizasyon ve sanitasyon hizmetleri, telekomünikasyon ve sağlık hizmetlerinin çökmesi de dahil olmak üzere feci sonuçlar doğurduğunu açıklamıştı.³⁸

Birçok ülke petrol şirketleri ile el ele verip İsrail’in savaş makinelerine yakıt yetiştirme telaşına girmişken Filistin’de yakacak odun bile bulunamıyordu. İsrail tıpkı gıda ve suda olduğu gibi enerji kaynaklarını da silah olarak kullandı: Fırınlar kapandı, hastaneler, kanalizasyon pompa istasyonları, su arıtma tesisleri devreden çıktı.

BM Özel Raportörü Michael Fakhri Mart 2024’te yaptığı açıklamada; **“Bu, daha önce hiç görmediğimiz bir hızla ilerliyor,”** diyordu, yaşanan yıkımın ve kıtlığın boyutlarını tarif etmeye çalışırken; **“Hiç şüphem yok - ve bunu yine dünyanın dört bir yanındaki uzmanlara danışarak söylüyorum – dehşetin, verilerin, açlığın derecesinin, yetersiz beslenmeden kaynaklanan ölümlerin derecesinin şu anda ölçebildiğimizden daha yüksek olacağından hiç şüphem yok.”**³⁹

³⁷ “Gaza Strip; Famine Review of the IPC Analysis”, IPC: Integrated Food Security, Aralık 2023

³⁸ “Israel must stop using water as a weapon of war: UN expert”, ReliefWeb, Kasım 2023;
<https://reliefweb.int/report/occupied-palestinian-territory/israel-must-stop-using-water-weapon-war-un-expert>

³⁹ David Kattenburg, “UN expert: Israel is engineering famine in Gaza”, Mondoweiss, Mart 2024;
<https://mondoweiss.net/2024/03/un-expert-israel-is-engineering-famine-in-gaza/#:~:text=UN%20Special%20Rapporteur%20Michael%20Fakhri,%22Never%20in%20modern%20history.%E2%80%9D>

i) Güneş enerjisine yeşil badana (*greenwashing*)

'Yeşil badana', bir kurum ya da kuruluşun, politikalarını ve/veya ürünlerini çevre dostu ve etik olarak tanıtmak için başvurduğu aldatma biçimini tanımlar. İsrail örneğinde ise, yeşil badana derken, dikkatleri kendi korkunç suçlarından uzaklaştıracak şekilde kullandığı; iklim değişikliğinin azaltılması, sürdürülebilirlik ve yeşil tarımla ilgili "ilerici" olduğu iddia edilen girişimlerini vurgulamak için parlattığı retorik bir stratejiyi kastediyoruz.

İsrail devleti, kendi kuruluşunu ülkesiz bir halkın, halksız bir ülkeye göçüyle, boş ve kurak toprakların vahaya dönüştürülmesi söylemi üzerinden başlattı. Bu söylemin bugün devam eden bir parçası da İsrail'in bölgedeki su kaynaklarını hakkanietli bir şekilde kullandığı, güneş ve rüzgâr gibi yeşil enerji kaynaklarını son teknoloji ürünü araçlarla bezeyerek kendisini bu alanda bir öncü kıldığı anlatısıdır. Oysa böylesi yenilenebilir enerji araçları bile İsrail'in sömürgeci pratiğinden bağımsız kalamamıştır.

Yerleşimci sömürgecilik elbette kendi üretim koşullarını gizlemek, asli amacının mülksüzleştirmek ve oradaki halkın bölgeden silinmesi üzerine kurulu olduğu gerçeğini gözlerden saklamak için çaba göstermek zorundadır ki kendisini aklayabilsin. İsrail de bunun tipik bir örneği. Her zaman ve her koşulda gerçeği inkâr etme, dikkat dağıtma taktiklerine başvuruyor. Bu, İsrail'in, geçmişte ve bugün yaptıklarına ahlaki bir meşruiyet katmak ve Filistin'deki toprak, hukuk, yaşam üzerinde egemenlik elde etmek için çalıştırılan bir mekanizma.

Bunun en çarpıcı örneklerinden biri, İsrail'in, işgal ettiği Batı Şeria'ya kurduğu dört ticari güneş enerjisi tarlasıdır.⁴⁰

İşgal altındaki topraklarda güneş enerjisi bile bir başka ayrımcılık, mülksüzleştirme ve sömürgeleştirme aracı haline geldi. Sadece İsrail'e enerji sağlamak üzere hizmet veren bu dört güneş santrali uluslararası hukuku çeşitli şekillerde ihlal ediyor.

⁴⁰ "Israeli Solar Fields in the West Bank", Who Profits, Ocak 2017;
<https://www.whoprofits.org/publications/report/20?israeli-solar-fields-in-the-west-bank>

Israeli solar fields in the West Bank

As of January 2017, Israel operates 4 large-scale commercial solar fields on Palestinian occupied land in the West Bank. Connected to Israel's national grid, these fields electrify Israeli households in settlements and within the Green Line.

1. Shadmot Mehola Solar Field

15,624 solar panels 5MW
occupies 49,242 m² power 2500 of homes

2. Netiv Hagdud Solar Field

13,000 solar panels 4MW
occupies 50,000 m² power 2500 of homes

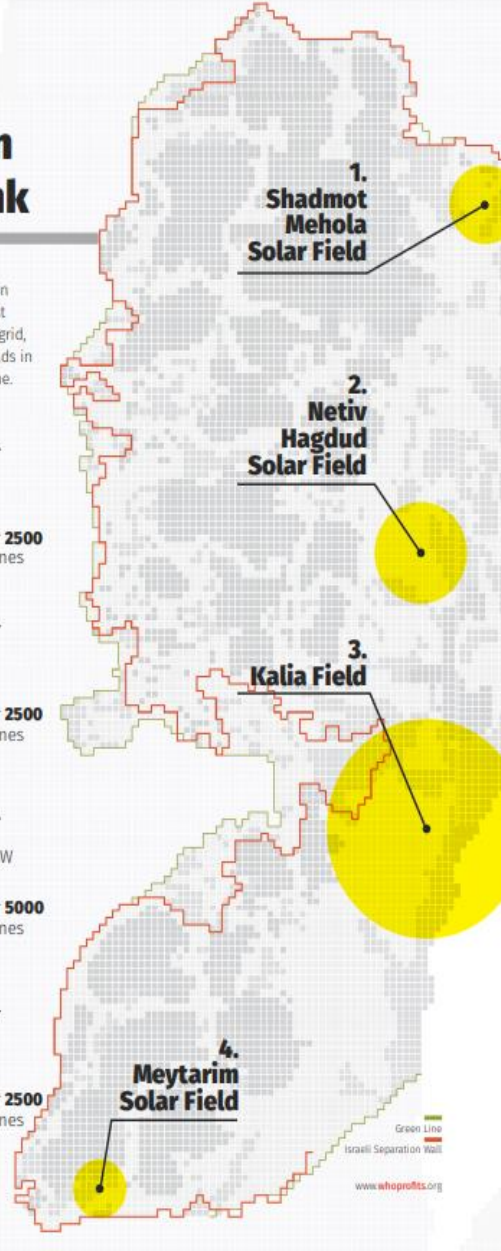
3. Kalia Field

~ 104,000 solar panels 10.8MW
occupies 135,000 m² power 5000 of homes

4. Meytarim Solar Field

16,120 solar panels 5 MW
occupies 98,749 m² power 2500 of homes

WHO PROFITS
The Land
Is Occupied
By Whom?



Filistinliler enerjiye eşit erişim hakkı kazanmak şöyle dursun, yakıt dahi bulamazken, İsrail kesintisiz elektriğe sahip olmakla kalmadı, Filistinlilerin topraklarında kurduğu projeleri de kapsayan tüm güneş enerjisi projelerinden, sadece bir yıl içinde (2016) yaklaşık 460 milyon dolar gelir elde etti – böylece, işgal altındaki toprakların toplam enerji tüketimi bölgedeki en düşük seviyede olmasına rağmen elektrik fiyatları en yüksek seviyede seyretti, bu sırada İsrail ise işgale dayalı ekonomisini daha da güçlendirme fırsatı yaratmış oldu.⁴¹

⁴¹ Tamara Nassar, "Israel "drastically escalates" destruction of EU-funded energy projects", The Electronic Intifada, Mart 2018; <https://electronicintifada.net/blogs/tamara-nassar/israel-drastically-escalates-destruction-eu-funded-energy-projects>

NASA'ya göre bu bölge yılda 3000 saat güneş ışığı almaktadır ki bu da Filistin'i güneş enerjisinden yararlanmak için en elverişli bölgelerden biri kılar, Filistinlilerin İsrail'den yapılan enerji ithalatına bağımlılığını azaltabileceği (hatta belki de sonlandırabileceği) anlamına gelir.⁴²

Ayrıca güneş panelleri yoluyla elde edilen kaynaklar ve yine bu yolla elde edilen gelir işgal altındaki halka aktarılmıyor ise, bu da uluslararası hukukun ihlalidir. Üstelik İsrail güneş enerjisi teknolojilerinden sadece yurt içinde kazanç sağlamakla da yetinmiyor: İsraili bir şirket olan *Energiya Global*, 2017 yılında Afrika'da, Liberya'nın ana havaalanının yanında 20 milyon dolarlık bir güneş tarlası ile başlayarak 1 milyar dolarlık güneş tarlası projelerini denetlemeye hazırlanıyordu. Şirketin CEO'su Yossi Abramowitz, Filistin'de yaptıklarını gizleyebilmek için kullandıkları yeşile boyamayı bu kez de diğer bir sömürge bölgesi olan Afrika'ya uyarlamış, kıtanın sömürgeleştirilme tarihini gözlerden gizlemeye çalışıp yaşanmış olanların depolitize edilmiş bir temsilini sunmuştu.⁴³

İsrail, işgal ettiği Filistin'de kendi güneş enerjisi sektörünü geliştirirken, Filistin'in yenilenebilir enerji altyapısına saldırmayı da ihmal etmedi. 2001'den 2016'ya kadar, Filistin için AB tarafından finanse edilen yenilenebilir enerji projelerine tahmini olarak 74 milyon dolarlık zarar verdi ve buna 2014'te Gazze'ye düzenlediği saldırı sırasında verdiği 26 milyon dolarlık zarar da (yine AB projelerine) dâhildir.⁴⁴ – 2017-2018 aralığında Who Profits ve Al-Haq tarafından hazırlanan raporlar, İsrail'in işgal altındaki topraklarda, güneş enerjisi de dahil olmak üzere AB tarafından finanse edilen enerji projelerine yönelik yıkımı giderek büyüttüğünü de gösterdi.

Filistinlilerin güneş panelleri kurmak için bile izin almaları gerekiyor ve bu başvuruların %2'sinden azı onaylanıyor. Güneş panelleri izinsiz kurulursa, İsrail Sivil İdaresi bunlara el koyma veya yıkım emri çıkarma "hakkını" kullanıyor.⁴⁵

İsrail işgal ettiği toprakların güneş enerjisinden faydalıyor, muazzam bir kazanç sağlıyor ve Filistinlilerin tek bir güneş paneli dahi kurmasını istemiyor. Buradaki niyet, izaha gerek duyulmayacak kadar açıktır. Üstelik Batı Şeria'nın, uluslararası hukuk uyarınca yasa dışı sayılan yerleşim birimlerindeki (C Bölgesi) Filistinliler için "güneş enerjisi ek bir güç kaynağı olarak işlev görmüyor, daha ziyade temel insani ihtiyaçları karşılamak için son çare olarak başvuru bir önlem".⁴⁶

Yeşil badanaları İsrail'i sürdürülebilir teknoloji, ağaçlandırma ve kurak arazi yönetiminde küresel bir lider gibi konumlandırırken, kendisini Filistin topraklarının meşru sorumlusu olarak

⁴² "Greenwashing the Occupation", Who Profits, Ocak 2017

⁴³ Melanie Lidman, "With \$1b Africa deal, Israel's solar power exports eclipse local usage", Times of Israel, Ocak 2017; <https://www.timesofisrael.com/with-1b-africa-deal-israels-solar-power-exports-eclipse-local-usage/>

⁴⁴ Tamara Nassar, "Israel 'drastically escalates' destruction of EU-funded energy projects", The Electronic Intifada, Mart 2018; <https://electronicintifada.net/blogs/tamara-nassar/israel-drastically-escalates-destruction-eu-funded-energy-projects>

⁴⁵ "The Sun Belongs to Everyone: Israeli Demolitions and Confiscations of Solar Panel Aid Projects in Area C of the West Bank", al-Haq (2018). (Erişim Tarihi: 19 July 2021); "Greenwashing the Occupation: The Solar Energy Industry and the Israeli Occupation", Who Profits (2017)

⁴⁶ A.g.e.

da çerçevelemeye çalıştı. Görülebileceği gibi bu, Filistin'deki baskı ve zulmü yeniden üretip iletirmek için çalışan bir sisteme dönüşüyor. Diğer bir deyişle, yeşil badana, İsrail'in masumiyet hamlesi olarak işletilerek Filistin'de yol açtığı her türden yıkımı sürdürmesine yardımcı oluyor.

Ayrıca eklemek gerekir ki İsrail saldırılarının ilk 60 gününün iklim maliyeti en az 150.000 ton kömürün salacağı miktarda karbon emisyonuna sebep olmuştur.⁴⁷

ii) İsrail'in "çevreci atık işleme sistemi" tüm zehirli atıkları Filistin'e boşaltıyor

İsrail, Filistin topraklarını uluslararası hukuku ihlal ederek, zehirli atık dökmek için de kullanıyor; kanalizasyon atıkları, bulaşıcı tıbbi atıklar, zehirli kimyasallar, elektronik atıklar dahil olmak üzere, ve bunlarla sınırlı olmayan çeşitli atık türlerini Batı Şeria'ya aktarıyor.

Batı Şeria'da faaliyet gösteren (en az) 15 atık tesisi mevcut. Bunlardan 6'sı "toksisite, mutajenite [kanserojen], bulaşıcılık, yanıcılık ve parlayıcılık gibi tehlikeleri nedeniyle özel işlemler ve denetimler gerektiren" tehlikeli atıkları işliyor:⁴⁸

- İsrail genelindeki 25 belediyenin kanalizasyon arıtma tesislerinden topladığı atıkları Filistin'e boşaltan *Compost Or Factory* adlı tesis bunlardan biridir.
- *Compost Or Factory*'nin yaklaşık on kilometre batısındaki *Eco Medical* ise her yıl yaklaşık 3300 metrik ton bulaşıcı, biyolojik ve tıbbi atık işleyen bir tesis – Kanalizasyon tesisleri dirençli (ilaçla öldürülmesi zor) mikroorganizmalar içerir ve bu mikroorganizmalar daha sonra yerel çevreye bulaşır.

Bahsi geçen tesislerin tümü, Filistinli toplulukları ve topraklarını yüksek düzeyde çevresel toksinlere maruz bırakıyor. Örneğin, pestisit ve gübre üreticisi *Geshuri Industries*, 1982 yılında bir İsrail mahkemesi tarafından yargılanmış ve şirketin; İsrail toprakları, halk sağlığı ve tarım üzerindeki olumsuz çevresel etkileri dolayısıyla tesislerini Filistin'deki Tulkarim'e taşımasına karar verilmişti.⁴⁹ Böylece bir kez daha, İsraililerin sağlığı, Tulkarim'deki Filistinlilerin sağlığından açıkça daha önemli görülmüş ve bu da çevresel ırkçılığının bariz bir eylemini oluşturmuştur. 2013 yılında *Lancet*'te yayımlanan bir araştırma, bu kirlетici endüstrinin Tulkarim'in ekosistemini ve bölgedeki Filistinlilerin sağlığını yıkıma uğrattığını gösterdi.⁵⁰

⁴⁷ Nina Lakhani, "Emissions from Israel's war in Gaza have 'immense' effect on climate catastrophe", The Guardian, Ocak 2024; <https://www.theguardian.com/world/2024/jan/09/emissions-gaza-israel-hamas-war-climate-change>

⁴⁸ "Made in Israel: Exploiting Palestinian Land for Treatment of Israeli Waste", B'Tselem, Aralık 2017

⁴⁹ Mel Frykberg, "Israel treats West Bank as its garbage dump", The Electronic Intifada, Mayıs 2009; <https://electronicintifada.net/content/israel-treats-west-bank-its-garbage-dump/8235>

⁵⁰ Danya M Qato, Ruhan Nagra, "Environmental and public health effects of polluting industries in Tulkarm, West Bank, occupied Palestinian territory: an ethnographic study", The Lancet, Vol.382, s.29, Aralık 2013

Tulkarim sakinlerinin Batı Şeria'daki diğer bölgelerde yaşayanlara kıyasla en yüksek kanser, astım, göz ve solunum sorunları oranlarına sahip oldukları da tespit edildi.

Fabrikadan çıkan kimyasal atıklar Tulkarim'i çevreleyen tarım arazilerine de zarar vererek ağaçların yapraksızlaşmasına, toprağın verim kaybına uğramasına neden oldu.

"B'Tselem"ın (İşgal Altındaki Topraklarda İnsan Hakları için İsrail Bilgi Merkezi) Aralık 2017 tarihli raporunda ayrıntılı olarak açıklandığı üzere, İsrail, atığını boşaltırken kurban edeceği bölgeyi işgal altındaki Batı Şeria olarak belirlemiş ve çevresel ırkçılığın çarpıcı bir örneği olarak, Filistin topraklarını İsrail atıklarının arıtılması için kullanmıştır, halen de kullanmaktadır.

Filistinlilerin karar alma süreçlerinde hiçbir söz hakkı bulunmuyor: Alınan karara itiraz da edemiyor, katlanmak zorunda kalıyorlar. Hukuken bir itiraz hakkı olmayınca, bundan da faydalanan İsrail, yerleşim bölgelerindeki sanayi sahaları için gereken çevresel düzenlemeleri uygulamıyor, çevresel yıkıma yol açan şirketlere vergi indirimleri getiriyor, hatta devlet sübvansiyonları gibi mali teşvikler sunuyor. Neticede, bu tesisleri Batı Şeria'da açmak, İsrail içinde açmaya kıyasla çok daha kârlı hale geliyor – İsrail'in bu yaptıkları, kapitalizmin çevresel ırkçılığını da gözler önüne serer nitelikte.

Kendisini atık işleme-dönüştürme alanında küresel bir yenilikçi olarak göstermeye çalışan İsrail bu atıkları, tehlikeli atıkların yoksul bölgelere taşınmasına ilişkin standartları belirleyen Basel Sözleşmesi'ni imzaladığı halde boşaltmaya devam ediyor. Bunu da, Batı Şeria'yı kendi ülkesinin henüz resmen ilhak edilmemiş bir parçası olarak gördüğü için (çünkü bu da İsrail ile Batı Şeria arasındaki atık geri dönüşümüne ilişkin çevre mevzuatında önemli boşluklar bırakıyor) yapabildiğini, bu yasal uygulamaların hiçbirinin kendisi için geçerli olmadığını iddia ederek yapıyor.

Tehlikeli atıklar ve kanalizasyon da dahil olmak üzere, İsrail atık ürünlerinin Batı Şeria'daki arıtma tesislerine taşınması aynı zamanda "işgalci gücün işgal ettiği bölgeyi kendi çıkarları için kullanmasını, kendi ekonomisini geliştirmesini yasaklayan" savaş hukukunun da ihlalidir.

Filistin topraklarına zehirli atık boşaltmak açıkça bir çevresel ırkçılık vakası, bir eko-kırım suçudur ve bu kadarıyla da kalmayıp çevresel şiddet, yıkım ve kirliliğin dayatılması şeklinde tezahür ediyor.

ÖZET

İsrail'in 7 Ekim 2023'ten bu yana sürdürdüğü saldırılar bir halkı tarihte eşi benzeri görülmemiş hızla çöküşe sürüklüyor ve bunu hepimize, her anı acı dolu cehennem manzaraları olarak izletiyorlar.

İsrail'in 2023'te savaşa yaptığı yatırımlar, 7 Ekim'den bu yana yaşananların önceden planlanmış olduğunu gösterir niteliktedir. Yalnız bırakılmamış; ABD'nin, AB ülkelerinin önemli bir kısmının ve daha birçok ülkenin gerek fosil yakıtlarla, gerek askeri mühimmatla, gerekse hiç aksatılmayan ikili ticaret ilişkileriyle gelen desteğini de arkasına alarak harekete geçmiştir. Birlikte sürdürdükleri bu yıkımda hepsi o cehennem manzaralarının suç ortakları olarak tanınmalıdır.

Karşımızda, kendi elektriğini işgal ettiği topraklardaki dev güneş tarlalarından karşılayan, Filistinlilere aynı elektriği çok yüksek fiyatlardan satan ve çatılarına tek bir panel kurmalarına dahi izin vermeyen, bunları yaparken bir de Filistin topraklarındaki güneş tarlalarından bir yıl içinde yüz milyonlarca dolar gelir elde eden bir işgal gücü var.

Bir halkı iğrenç ırkçı tutumlarla aşağılamayı, sivillerin üzerine bombalar yağdırmayı, çocukları topluca katletmeyi, nüfusu açlıktan ve/veya susuzluktan öldürmeyi, gıda kaynağı olarak balıklara yönelme ihtimallerine karşılık denizdeki balıkları dahi bombalamış olmayı normalleştirmeye çalışıyorlar.

Biz buna izin vermeyeceğiz.

İşte bu yüzden her zamankinden daha fazla mücadele etmeye de hazır olmalı, var olan tüm mücadele alanlarımızda bir araya gelmeye, herkesi, birlikte birleşik bir mücadeleyi örmeye çağırıyoruz.

İsminin yanında anılan ‘devlet’ sözcüğünü kullanırken; 7 Ekim’i takip eden iki ay içinde 40.000 ton patlayıcıyı (yarısını çocukların oluşturduğu) sivil hedefler üzerinde kullanmış, Gazze nüfusunun tamamını aç ve susuz bırakarak zorla yerinden etmeye girişmiş ve %85’ini göçe mecbur kılmış, bunu başaran dek durdurulmamış bir terör gücünden bahsediyoruz.

İklim krizinin çözümünü de asli amaçlarının çözüm değil yıkım, yaşatmak değil öldürmek ve halklara değil tüm bu yıkımdan, ölümlerden kazanç sağlayan gözü dönmüş şirketlere kucak açmak olduğunu bildiğimiz bu “devletlerden” bekliyorsak, bize ne sunmaya kalkışacaklarını tahmin etmek zor değil.

Yaşamak, yaşatmak, yeşertmek ve bunların hepsini insana yakışır şekilde yapabilmekten fazlası değildir istediğimiz. Onlarsa bugün bu mahkemede, yarın bir başkasında, fakat her gün dünyanın her yerindeki halkların vicdanlarında, bu halklar var olduğu sürece yargılanmaya devam edecekler.

Filistinlileri öldürmeyi, çevre katliamları yapmayı kârlı bir iş modeli gibi sürdüren İsrail’in çevre suçları ile savaş suçları ve insanlığa karşı işlediği suçlar iç içe geçerek tüm tarihine yayılmıştır.

İsrail uluslararası hukuk çerçevesinde ele alınan tüm suçları işlemiştir, hepsinden suçludur.

İklim Adaleti çerçevesinde sunduğumuz bu suç dosyası onun bir soy-kırım suçlusu olduğunu öne sürüyor ve beraberinde bir kez daha ifade ediyoruz ki İsrail tüm canlılara karşı suç işlemiş bir soy-kırım ve eko-kırım suçlusu olarak tanınmalıdır.

“İşgal altındaki topraklarda iklim adaleti olmaz.”

- Greta Thunberg

SONUÇ

Değerli **Vicdan Mahkemesi Heyeti**,

Filistin'in, Filistin toprağının, suyunun ve nehirden denize canlı varlığının bile isteye yok edildiği ve İsrail'in yerleşimci sömürgeci politikalarının;

- **Filistin topraklarında tek bir Filistinli kalmamasına yönelik,**
- **tek bir Filistinlinin dahi dönecek Filistin bulamamasına yönelik,**
- **nehirden denize biricik bir coğrafyada Filistin'e dair tarihsel, sosyal, kültürel ve hatta ekolojik varlığın izinin bir daha bulunamamasına yönelik** insafsız bir imha planına hizmet ettiğini kanıtlamayı amaçladığımız bu raporu, bazı İsrail devleti üst düzey temsilcilerinin itiraflarıyla tamamlamak isteriz:

İsrail Savunma Bakanı Yoav Gallant:

"Gazze Şeridi'nin tamamen kuşatılması emrini verdim. Elektrik yok, yiyecek yok, yakıt yok, her şey kapalı olacak."

"İnsan hayvanlarla savaşıyoruz ve buna göre hareket ediyoruz."

İsrail Ulusal Güvenlik Bakanı Itamar Ben-Gvir:

"Hamis elindeki rehineleri serbest bırakmadığı sürece Gazze'ye girmesi gereken tek şey Hava Kuvvetleri'nin yüzlerce ton patlayıcısıdır, bir gram insani yardım değil."

İsrail Enerji Bakanı İsrail Katz:

"Gazze'ye insani yardım mı? İsraili rehineler evlerine dönene kadar ne bir düğmeye basılacak, ne bir vana açılacak, ne de bir yakıt kamyonu girecek. İnsani yardım için insani yardım. Kimse bize ahlak dersi vermesin."

"Başbakan Netanyahu ile Başkan Biden arasında Gazze Şeridi'nin güneyine su sağlanması konusunda varılan anlaşmayı İsrail'in çıkarlarına da uygun olduğu için destekledim. Ablukanın kaldırılmasına ve insani nedenlerle Gazze'ye mal girişine izin verilmesine şiddetle karşıyım. Bizim taahhüdümüz öldürülenlerin ailelerine ve kaçırılan rehinelere yöneliktir; Hamas'ın katillerine ve onlara yardım edenlere değil."

İsrail Sivil İdare Başkan Yardımcısı Yogev Bar-Shesht:

"Buraya kim dönerse dönsün, yakılmış bir toprak bulacak. Ev yok, tarım yok, hiçbir şey yok. Gelecekleri yok."

İsrail Başbakanı Benjamin Netanyahu:

"Savaş çabaları insani çabalarla destekleniyor... çünkü savaş kanunlarına uyuyoruz çünkü biliyoruz ki eğer bir çöküş olursa - hastalıklar, salgınlar ve yeraltı suyu enfeksiyonları - bu savaş durduracaktır."

İsrail devleti; Filistin'e karşı, Filistinlilere karşı yürüttüğü bu topyekün imha sürecini, görünen o ki, tek bir Filistinli kalmayana dek devam ettirecek.

Biz; suyu gasp edilmiş, susuzlukla tehdit edilen, tarım topraklarına erişimi kısıtlı, toprağıyla suyunu buluşturup tohumunu yeşertme imkânı meçhul, hasatı izne bağlı, mahsulünü satması müşkül ve şimdi de dönecek yurt, sığınacak damı kalmamacasına toprakları zarar görmüş Filistinliler için adalet istiyoruz.

İsrail devletinin insandan saymadığı her bir Filistinli kardeşimiz için adalet istiyoruz.

İsrail devleti; biricik gezegenimizin nehirlerden denize uzanan nadide bir parçasını, görünen o ki, dönülebilecek yurt bırakmayana dek imhaya devam edecek.

Biz, üzerinde nice nice kuşakların barış içerisinde yaşam kurma hakkı olan bir canlılığın yok edilmesini gördük, adalet istiyoruz.

Biz, **Toprak, Su, Yaşam ve İklim Adaleti Masası** olarak, ırkçı, yerleşmeci ve sömürgeci olduğu artık aşikar İsrail devletini insanlığa karşı soy-kırım, gezegene karşı eko-kırım suçlarını işlemekle itham ediyoruz.

Değerli Vicdan Mahkemesi Heyeti,

Hiçbir halk, hiçbir devletin yayılmacı, sömürgeci, gaspçı emellerinin hedefinde bugün Filistin halkının çektiği zulmü çekmemeli.

Hiçbir halk, varlığı bir devletin amaçlarıyla uyuşmadığı için yeryüzünden silinme seçeneğine sıkıştırılmamalı.

Hiçbir devlet, akıl ve vicdan karşısında, tek bir canlının dahi hayatından değerli olamaz. Adalet bu esası asla ihmal etmemeli.

Sizden gereğini yerine getirmenizi ve İsrail devletini soy-kırım ile eko-kırım suçlarından, vicdanlarımızda mahkûm etmenizi istiyoruz.

